Ազգ

Azg armenian daily

21 ՅՈՒԼԻՍ 2001 ՇԱԲԱԹ 136 (2340)

Հռոմի պապը Հայաստան կժամանի սեպտեմբերի 25-ին

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ ՍԲ. ԷՋՄԻԱԾԻՆ, ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ, 20 ՀՈՒԼԻՍ: Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ամենայն հայոց կաթողիկոսի եւ Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի հրավերով սեպտեմբերի 25-ին Հայաստան կժամանի Հռոմի սրբազան քահանայապետ Հովհաննես Պողոս II-ը՝ քրիստոնեությունը Հայաստանում պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակին նվիրված տոնակատարությունների կապակցությամբ:

Սրբազան քահանայապետը կիջեւանի Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնում, կայցելի Ծիծեռնակաբերդ, Երեւանի նորակառույց Սբ. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցի, Խոր Վիրապ, պատարագ կմատուցի Մայր աթոռի բաց խորանին, հանդիպում կունենա ՀՀ նախագահ Ռ. Քոչարյանի հետ:

Հռոմի պապը սեպտեմբերի 27-ին կվերադառնա Հռոմ՝ Խոր Վիրապից իր հետ տանելով Սբ. Գրիգոր Լուսավորչի կանթեղի լույսը:

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Հեյդար Ալիեւը մտադիր է Սոչիում հանդիպել Ռոբերտ Քոչարյանին

Ինչպես նաեւ՝ նոյեմբերին պաշտոնական այց կատարել Մոսկվա

Ադրբեջանի նախագահ Հ. Ալիեւը Բաքվում Ռուսաստանի դեսպան Նիկոլայ Ռյաբովի հետ երեկ կայացած հանդիպումից հետո լրագրողներին հայտարարել է, որ Իտալիայի Ջենովա քաղաքում «մեծ ութնյակի» պետությունների ղեկավարների գագաթաժողովում, ինչպես նաեւ օգոստոսի 1-3-ը Սոչիում կայանալիք ԱՊՀ անդամ երկրների առաջնորդների ոչ պաշտոնական հանդիպման ընթացքում կքննարկվեն ղարաբաղյան կարգավորման հեռանկարները: Ինչպես հաղորդում է Կասպիական լրատվական գործակալությունը, դեսպան Ռյաբովն ասել է, որ «Հեյդար Ալիեւը մտադրություն ունի Սոչիում հանդիպել Ռոբերտ Քոչարյանին»: Ուշադրություն դարձնենք, որ մինչ Ալիեւ-Ռյաբով հանդիպումը, Սոչիի գագաթաժողովի շրջանակներում ՌԴ նախագահ Վ. Պուտինի միջնորդությամբ Քոչարյան-Ալիեւ հանդիպման հավանականությունը խիստ նվազել էր հատկապես այն բանից հետո, երբ վերջերս ԵԱՀԿ ՄԽ համանախագահների ղարաբաղյան կարգավորման այսպես կոչված փարիզյան սկզբունքները փաստորեն մերժվել էին Ադրբեջանի կողմից: Դրան գումարվում են նաեւ Ադրբեջանում վերջերս ավելի հաճախ հնչող պատերազմի կոչերը: Եթե մինչ Ռյաբովի հետ հանդիպումը Ալիեւը կարծես թե ցանկություն չուներ հանդիպելու Քոչարյանին, ապա դրանից հետո Ադրբեջանի նախագահի՝ Հայաստանի իր պաշտոնակցի հետ հանդիպելու մտադրությունը պետք է պայմանավորել պաշտոնական Մոսկվայի հորդորով եւ հետաքրքրությամբ:

Դեսպան Ռյաբովն Ալիեւի հետ հանդիպման ընթացքում ասել է, որ Պուտինը Ջենովայի գագաթաժողովի արդյունքներն առանձին կտեղեկացնի իր ադրբեջանցի պաշտոնակցին, հատկապես այն հատվածները, որոնք ուղղակիորեն առնչվում են ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորմանը՝ Պուտին-Բուշ եւ Պուտին-Շիրակ հանդիպումների մանրամասները:

Երեկ Ադրբեջանի նախագահի աշխատակազմի արտաքին հարցերի պատասխանատու Նովրուզ Մամեդովը հայտարարել է, թե նախագահ Ալիեւի պաշտոնական այցը Մոսկվա կարող է կայանալ այս տարվա նոյեմբերին: «Մեդիապրես» գործակալությունը չի բացառում, որ Ալիեւը այցը կհամատեղի նոյեմբերի 30-ին Մոսկվայում կայանալիք ԱՊՀ երկրների ղեկավարների հերթական հանդիպման հետ:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ՌՈՒՍ-ՀԱՅ ՄԻՋԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ

Ի. Կլեբանով. «Ռուսաստանը կմասնակցի Հայաստանի ԲԷՑ-երի մասնավորեցմանը»

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այսօր տնտեսական համագործակցության հարցերով ռուս-հայկական միջկառավարական հանձնաժողովի համանախագահներ Իլյա Կլեբանովը եւ ՊՆ նախարար Սերժ Սարգսյանը ստորագրեցին երկկողմ հանդիպման մասին արձանագրություն:

Ստորագրման արարողությունից հետո Ի. Կլեբանովը նշեց, որ գոհ է Հայաստան կատարած եռօրյա այցից, քանի որ իրենց հիմնական խնդիրն է եղել երկու երկրների նախագահների սեպտեմբերյան հանդիպումը դարձնել հագեցած նաեւ տնտեսական առումով: «Մեր հայ գործընկերների հետ փորձում էինք հիմք դնել տնտեսական եւ քաղաքական ինտեգրացմանը, եւ ինձ թվում է՝ մեզ դա հաջողվեց»,-ասաց նա:

Ըստ Ի. Կլեբանովի, արդեն կա հստակ ժամանակացույց որոշ նախագծերի համար, սակայն դրանք չնշեց: Մի փոքր փոխվել է հանձնաժողովի աշխատաոճը, քանի որ ծրագրերն այսուհետեւ կքննարկվեն նաեւ համատեղ աշխատանքային խմբերում, որտեղ հանդես կգան գործարարներ, ներդրողներ: Ռուսական կողմից ներդրումները նախատեսվում է կատարել էներգետիկայի, արդյունաբերության ոլորտներում:

Խոսելով այսօր «Մարս» գործարան կատարած այցի մասին, նա նշեց, որ իրենց ընդհանուր նպատակն է զարգացնել էլեկտրոնային արտադրությունը:

Ինչ վերաբերում է Քաջարանի պղնձամոլիբդենային կոմբինատին, ապա նպատակահարմար է ավելացնել հզորությունը եւ ստանալ վերջնական արտադրանք, որը կլինի բավականին էժան:

Սերժ Սարգսյանն ասաց, որ առաջին քայլը համատեղ ձեռնարկություն ստեղծելն է, երկրորդը՝ ապրանքաշրջանառությունը, եւ որ այդ ձեռնարկություններում լինեն ներդրումներ, որպեսզի դրանք հասնեն իրենց առավելագույն հզորություններին:

ՌԴ փոխվարչապետը հայտնեց նաեւ, որ Ռուսաստանը կմասնակցի ՀՀ բաշխիչ էլցանցերի մասնավորեցմանը:

«Հոգեւորականներ եք, բայց ո՞ւր է ձեր հոգին»

«Ակօսի» հերթական անդրադարձը Պոլսո պատրիարքի գործունեությանը

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

«Ազգը» հուլիսի 10-ի համարում առաջնորդող հոդվածով խոստացել էր առաջիկայում անդրադառնալ Պոլսո հայոց պատրիարք Մեսրոպ Բ Մութաֆյանի հարցազրույցին, հրատարակված Փարիզի «Յառաջ» օրաթերթում: Հանգամանքների բերումով այդ խոստումը մնաց անկատար: Ահա հուլիսի 6-ի համարում Ստամբուլի «Ակօս» շաբաթաթերթը հարցազրույցին անդրադառնալով ոչ միայն դա արտատպեց, այլեւ ընթերցողի ուշադրությանը ներկայացրեց դրա թուրքերեն տարբերակը: Պոլսո պատրիարքի հարցազրույցը բավական ծավալուն է, այս իսկ պատճառով նպատակահարմար ենք գտնում հարցազրույցը հատվածաբար արտատպելու փոխարեն, դրա առանձին հատվածներին անդրադառնալ «Ակօսի» գլխավոր խմբագիր Հրանտ Դինքի մեկնաբանությամբ:

Պրն Դինքի հոդվածը թուրքերեն է, կրում է «Ո՞ւր է հոգին» վերնագիրը: Ահա թե ինչ է գրում նա. «Ամենապատիվ պատրիարքի՝ Ֆրանսիայում հրատարակվող «Յառաջ» թերթին տված բացատրությունները վերծանելու համար «համբերություն» է պետք: Հատկապես մամուլին հասցեագրած նրա մեղադրանքների ոճը լուրջ տարակարծություններ է առաջացնում: Գուցե ես սխալվում եմ: Դժվարանում եմ ասել, համենայն դեպս, նրա եղբայրական սերն անընդհատ ընդգծող նախադասությունների մեջ սիրուց զուրկ արտահայտությունները կարծես մրցակցում են:

Տես ➧ էջ 3

Ցեղասպանությանը նվիրված հոդվածների համար Ռոբերտ Ֆիսքն արժանացավ մրցանակի

Հայոց եւ այլ ժողովուրդների ցեղասպանության մասին անգլիական «Ինդիփենդենտ» թերթում ստորագրած վերլուծական հոդվածների համար անգլիացի հայտնի լրագրող եւ Միջին Արեւելքում վերոհիշյալ թերթի թղթակից Ռոբերտ Ֆիսքն արժանացավ քաղաքական լրագրության «Դեյվիդ Վաթ» մրցանակին: **«Ազգի»** ընթերցողները ծանոթ են «Ինդիփենդենտ» թերթից թարգմանաբար արտատպված նրա հոդվածներին, որոնք հետեւողականորեն մերժում են Հոլոքոստի (հրեաների ցեղասպանության) բացառիկությունը եւ պնդում, որ բոլոր ցեղասպանությունները, սկսելով Հայոց ցեղասպանությունից, կարեւոր են եւ հավասարապես արժանի ճանաչման: Պատասխանելով իր թուրք եւ հրեա ընդդիմախոսներին, Ֆիսքը պնդում է, որ կարեւորը ցեղասպանության զոհերի թիվը չէ բնավ:

Ֆիսքը 14-րդ լրագրողն է, որ արժանանում է Ռիո Թինթո հանքարդյունահանող ընկերության կողմից հաստատված Դեյվիդ Վաթի անվան մրցանակին: Դեյվիդ Վաթը 1987 թ. Մեծ Բրիտանիայում պատահած փոթորիկի հետեւանքով զոհված հանրահայտ լրագրող էր, որն իբրեւ խորհրդական աշխատում էր վերոհիշյալ ընկերության համար: Վաթի այրին՝ Սյուզանը, Ֆիսքի հոդվածների մասին մրցանակի հանձնման արարողության ժամանակ ասաց. «Ցեղասպանությանը նվիրված նրա հոդվածը խթանող է, իմաստուն, օրիգինալ եւ ծայր աստիճան լավ գրված»:

Մրցանակը ստանալու պահին Ֆիսքն ասաց, որ Թուրքիայի կառավարությունը կատաղի պայքար մղեց իր դեմ այդ հոդվածաշարի առթիվ, սակայն այսպիսի մրցանակները լրագրողներին տալիս են լավագույն պաշտպանությունը:

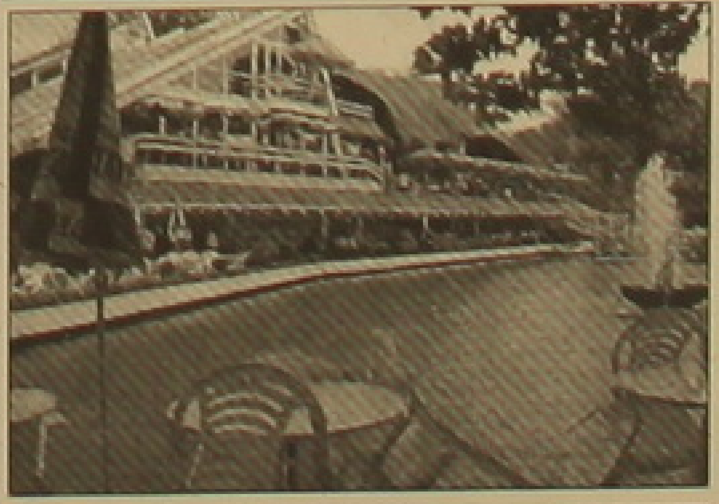

Երեկ հուլիսի 20-ին. Աբովյանի գարեջրի գործարանի բաժնետեր եւ միաժամանակ «MULTE GROUP» կոնցեռնի նախագահ Գագիկ Ծառուկյանը կազմակերպել էր գարեջրի տոն, որը կայացավ «Պոպլավոկ» սրճարանում, որին ներկա էին պատվավոր հյուրեր:

Թատերականացված միջոցառման ավարտին Արգիշտի արքան Գագիկ Ծառուկյանին հանձնեց Նյու Յորքում «Կոտայք» գարեջրին տրված աշխարհում միակ եւ բարձրագույն «Որակի համար» մրցանակը:

«Պոպլավոկ» սրճարանը հարող զբոսայգու տարածքում ժողովրդին անվճար բաժանվում էր «Կոտայք» գարեջուր, իսկ տոնախմբության համերգային մասից հետո տեղի ունեցավ հրավառություն:

ՍՊԱՍԱՐԿՄԱՆ ՈԼՈՐՏ

«Կադրային ջարդ» «Զվարթնոց» օդանավակայանում

Օրերս ՀՀ քաղաքացիական ավիացիայի գլխավոր վարչության պետի հրամանով խիստ նկատողություն են ստացել «Զվարթնոց» օդանավակայանի գլխավոր տնօրեն Աղամ Փափազյանը, հատուկ զննման ծառայության ղեկավարը, աշխատանքից ազատվել են օդանավակայանի սպասարկող հերթափոխի պետը, նրա տեղակալն ու երեք աշխատակիցները: Կադրային այս «ջարդի» առիթը բավականին արտառոց է. հուլիսի 9-ին «Հայկական ավիաուղիների» թիվ 101 չվերթով Երեւանից Փարիզ մեկնող երեք ուղեւորների օդանավակայանի հատուկ զննման ծառայության աշխատակիցները պարտադրել են 40 բլոկ սիգարետ տեղափոխել Լոս Անջելես ու հանձնել իրենց կողմից նշված հասցետիրոջը. «Կհանձնես, կթողնենք գնալ, չես հանձնի, կխանգարենք»: Ուղեւորներից մեկը՝ ԱՄՆ-ի հայազգի մի քաղաքացի, չհասկանալով՝ ինչ են ուզում իրենից, ավելորդ քաշքշուկից խուսափելու համար ստիպված համաձայնում է: Ակամա սիգարետ արտահանող դարձած ուղեւորը Փարիզի օդանավակայանում, երբ ստիպված է լինում մաքս վճարել իր վզին փաթաթած բեռի համար, տեղ հասնելուն պես բողոք է ուղարկում ՀՀ քաղավիացիայի գլխավոր վարչությանը:

Վերոհիշյալ դեպքը չի սահմանափակվել միայն նկատողություններով ու հեռացումներով: Մեր ունեցած տեղեկություններով ՀՀ նախագահի վերահսկողական ծառայությունը սկսել է լրջորեն զբաղվել ավիացիայով: Անձամբ ՀՀ նախագահի հրամանով ստեղծվել է ծառայության հատուկ հանձնախումբ, որը մինչեւ օգոստոսի 20-ը կմնա օդանավակայանում ու կվերահսկի բոլոր ծառայությունների աշխատանքը, իսկ 593334 եւ 404170 (բջջ) հեռախոսներով ծառայության աշխատակիցներից մեկը կգրանցի «Զվարթնոց» օդանավակայանից օգտվող եւ ծառայություններից դժգոհ քաղաքացիների բողոքները: Ինչպես մեզ հետ հեռախոսազրույցում տեղեկացրեց վերահսկողության ծառայության աշխատակից Հայրապետ Ղազարյանը, իրենց ուսումնասիրություններից պարզվել է, որ վերոհիշյալ դեպքը միակը չէ, մինչ այդ ծառայությունն ունեցել է մի քանի նման եւ այլ բնույթի ահազանգեր՝ վատ սպասարկման, հաճախակի դարձած արհեստական խոչընդոտների վերաբերյալ: Երեկ ստացվել են առաջին երկու բողոք-զանգերը: Դրանցից մեկի համաձայն ուղեւորը բողոքել է Փարիզից եկած իր ուղեբեռի վնասված լինելու մասին, իսկ մեկ ուրիշը՝ բեռը ստացել է պակաս:

Մեկնաբանություններ ստանալու համար «Ազգը» դիմեց նաեւ ՀՀ քաղավիացիայի վարչության պետ Հովհաննես Երիցյանին: Վերջինս նշեց, որ նշանակման օրից ինքը լրջորեն հետեւել եւ հետեւում է օդանավակայանի վերգետնյա սպասարկման աշխատանքին, եւ ինչ կատարվել ու կատարվում է օդանավակայանում, կարելի է մեկ բառով անվանել «հեղափոխություն»: «Ոչ ճիշտ աշխատանքի դրվածքի», տարբեր թերացումների պատճառով աշխատանքից հեռացրել է 430 աշխատակցի: Պետի կողմից եղան նաեւ ակնարկներ սպասվող այլ հեռացումների մասին, որոնք շուտով հայտնի կդառնան:

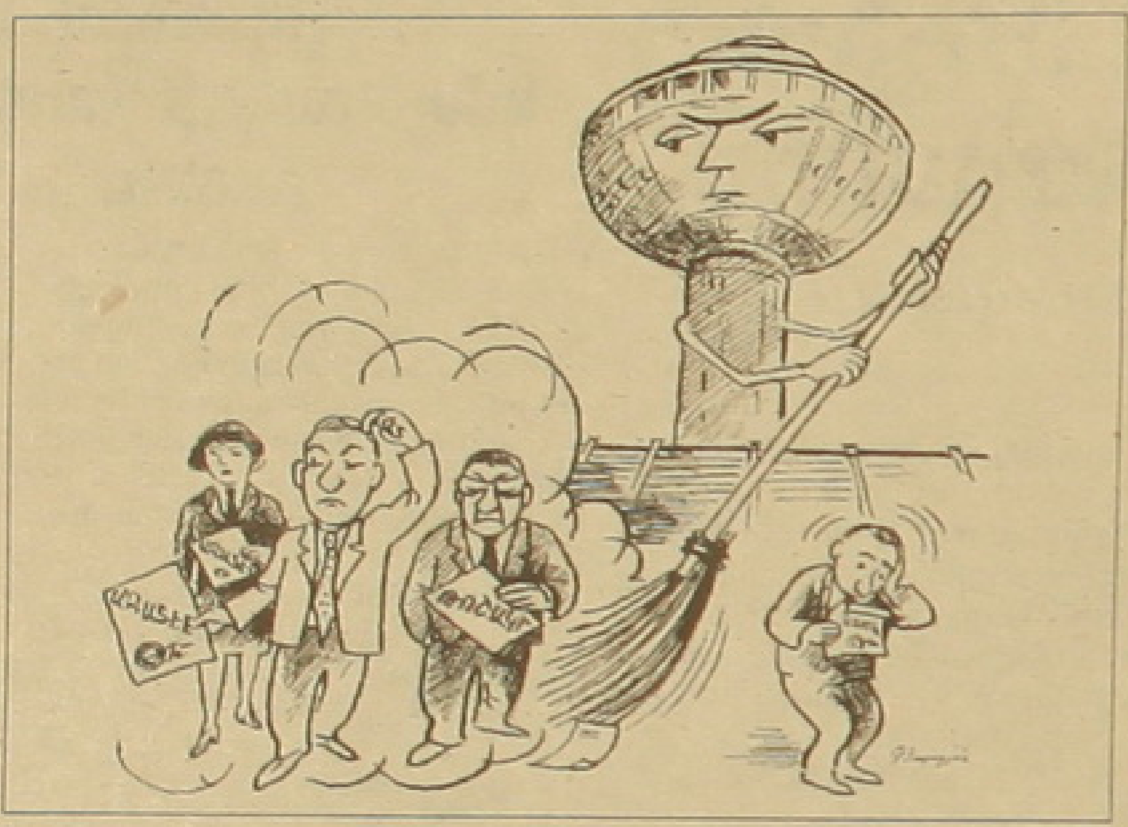

Գ. Մ.

Մասնագետներն ընդգծում են հոգեկան առողջության մասին օրենքի ընդունման անհրաժեշտությունը

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Սեւանի հանրապետական հոգեբուժական հիվանդանոցը ներկայումս ունի 424 մահճակալ, որոնցից 20-ը՝ ծանր հիվանդների համար: Հիվանդանոցը միակն էր հանրապետությունում, որն ուներ մանկական բաժանմունք: Վերջերս «Բժիշկներ առանց սահմանի» բելգիական կազմակերպության կողմից ստեղծված հատուկ հանձնաժողովը Երեւանի թիվ 6 նյարդաբանական մանկական հիվանդանոցի մասնագետների օգնությամբ վերագնահատել է հիվանդանոցում գտնվող երեխաների վիճակը եւ հանգել այն եզրակացության, որ 14 երեխաներից միայն մեկն է հոգեկան հիվանդ: Բաժանմունքը փակվել է, սակայն առայժմ երեխաներից միայն 7-ն են տեղափոխվել այլ հաստատություններ, իսկ մյուս 7-ը՝ 16-18 տարեկան, տեղափոխվել են մեծահասակների մոտ:

Մասնագետները գտնում են, որ հիվանդների 20 տոկոսը չպետք է լինեն հիվանդանոցում: Նրանք ոչ թե բուժման, այլ խնամքի կարիք ունեն:

Սեւանում անցկացված «Տեսանելին եւ անտեսանելին» թեմայով գիտաժողովի ընթացքում այս խնդրի շուրջ քննարկման մասնակիցները եկան այն եզրակացության, որ անհրաժեշտ է ունենալ հոգեբուժական հիվանդանոցներ ուղեգրման հստակ գործող համակարգ, իսկ որ ամենակարեւորն է՝ օրենք հոգեկան առողջության վերաբերյալ, որպիսին մինչ օրս չկա:

Գիտաժողովի ժամանակ նշվեց նաեւ, որ վերջին երեք տարիների ընթացքում «Բժիշկներ առանց սահմանի» բելգիական կազմակերպության հետ Սեւանի հոգեբուժարանի համագործակցության արդյունքում հիվանդների կենսապայմանները որոշ չափով բարելավվել են: Իրագործելով հոգեսոցիալական ծրագիր՝ կազմակերպությունը վերականգնել է մի մասնաշենք զբաղվածության արհեստանոցների համար: Ծրագրով կիրառվել է նաեւ արվեստը՝ որպես հոգեբանական վերականգնողական բուժման գործոն, եւ դա իր արդյունքը տվել է: Ծրագրի հիմքում ընկած էր հիվանդ-հարազատ կապի ամրապնդումը. ընտանիքին ներգրավել հիվանդի խնամքի գործում՝ ի վերջո նրան ընտանիք վերադարձնելու նպատակով:

Ըստ հոգեբանների, համաշխարհային պրակտիկայում ընդհանրապես նման հիվանդների մեծ մասը բուժվում են ամբուլատոր պայմաններում՝ շփվելով հասարակության հետ:

ՍՏԵՂԾՎՈՒՄ Է ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԵՍԱԿՈՆՖԵՐԱՆՍՆԵՐ ԱՆՑԿԱՑՆԵԼՈՒ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Մերգելյան կապ» ընկերությունն ավարտում է կապի նոր ուղղության՝ գոյություն ունեցող IP էլեկտրոնային ցանցերի միջոցով տվյալների, ձայնի եւ պատկերի փոխանցման, ներդրման աշխատանքները: Այս մասին Արմենպրեսի թղթակցին տեղեկացրեց ընկերության հեռանկարային զարգացման ծրագրերի տնօրեն Արման Սարգսյանը, նշելով, որ տեսակոնֆերանսների անցկացման հնարավորություն ընձեռող այդ նախաձեռնության հիմք է հանդիսացել ԱՄՆ-ի հայաշատ համայնքների ցուցաբերած հետաքրքրությունը:

Հիշյալ կապը կարող է իրականացվել նաեւ աշխարհի ցանկացած կետում գտնվող ձեռնարկությունների միջեւ: Ըստ տնօրենի, նախատեսվում է համագործակցության առաջարկով դիմել նաեւ այլ երկրներում գործող սփյուռքահայ համայնքներին, որոնց միջեւ ստեղծված կապը հնարավորություն կտա կազմակերպել բազմակողմ համահայկական տեսակոնֆերանսներ:

Ա. Սարգսյանի խոսքերով, ՀՀ կառավարության հովանավորությունը տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում համապատասխան դաշտ է ստեղծել նաեւ հեռահաղորդակցության ճյուղի կտրուկ զարգացման համար: Ըստ նրա, գործող կառույցների հիմնական նպատակը պետք է լինի հեռահաղորդակցության բնագավառում նոր տեխնոլոգիաների ներդրման ճանապարհով խթանել ոչ միայն տվյալ ճյուղի զարգացումը, այլեւ հիմքեր ստեղծել ընդհանուր տնտեսական, մշակութային եւ հասարակական կյանքի զարգացման համար:

Ս. Ս.

«Շիրակ» պարախումբը Դոնի Ռոստովում

Գյումրու մշակույթի կենտրոնի «Շիրակ» պարային համույթը վերջերս է վերադարձել Դոնի Ռոստով քաղաքից, որտեղ Հայաստանն էր ներկայացնում ՌԴ մշակույթի նախարարության կազմակերպած ԱՊՀ եւ բալթյան երկրների ժողովրդական արվեստի մեկշաբաթյա փառատոնում: ՀՀ վաստակավոր արտիստ Աղասի Շաբոյանի ղեկավարած խմբի ելույթները հերթական անգամ բարձր գնահատականի են արժանացել, որի վկայությունը փառատոնից ստացած դիպլոմն է: Համույթը, ինչպես օրերս հրավիրած մամուլի ասուլիսում նշեցին նրա ղեկավարն ու պատվիրակությունը ղեկավարած մարզային մշակույթի բաժնի վարիչ Համլիկ Կիրակոսյանը, 1200 կմ ճանապարհը գնացել-եկել է առանց որեւէ ֆինանսավորման: Միայն մեկ բարերար օգնել է տրանսպորտի վառելիքով: Ըստ Հ. Կիրակոսյանի, կոլեկտիվի նման մի երթուղածի համար հարկավոր էր մոտ 500 հազար դրամ, որը, պարզվեց, պետությունը տրամադրել չի կարող... 40 մարդուց կազմված համույթը ստիպված է եղել ոչ միայն այդ հոգսն առնել իր ուսերին, այլեւ դժվարություններով հաղթահարել բազում մաքսակետեր ու պահակակետեր: «Շիրակն» այժմ Հայաստանից դուրս մի շարք հրավերներ ունի, բայց առանց աջակցության չի կարող մեկնել:

Ի դեպ, միջազգային փառատոնի շրջանակներում համույթը նաեւ շրջագայել է Կրասնոդարի երկրամասի մի շարք հայաշատ վայրերում: Այս դեպքում ֆինանսական եւ մյուս խնդիրները հոգացել է հյուրընկալող կողմը:

Գ. Մ.

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԲԱՆԿ

Անլուծելի «հայկական հանելուկը»՝ տնտեսական աճ եւ աղքատություն

Մոտավորապես նույն իրավիճակն է նաեւ Ադրբեջանում ու Վրաստանում

Եռօրյա այցով Հայաստանում գտնվող ՀԲ Եվրոպայի եւ Կենտրոնական Ասիայի տարածաշրջանի գծով փոխնախագահ Յ. Լիննին Հայաստանը 4 տարի անց (նրա առաջին այցը եղել է 1997 թ.-ին) ներկայանում է այսպես. «Հայաստանը մեծ առաջընթաց է արել, բայց միեւնույն ժամանակ մենք տեսնում ենք շատ դժվարություններ, որոնք կարելի է ներկայացնել իբրեւ ամենամեծ պարադոքս կամ հանելուկ. մի կողմից՝ մակրոտնտեսական առաջընթաց եւ աճի լավ տեմպեր, մյուս կողմից՝ աղքատություն, սահմանափակ ներքին եւ արտաքին ներդրումներ: Մի կողմից՝ շատ դրական տեղաշարժ բարեփոխումների եւ օրենսդրության զարգացման առումով, մյուս կողմից՝ գործազրկություն ու բնակչության մեջ կասկածամտություն, թե կա՞ դրական տեղաշարժ կյանքի բարելավման ուղղությամբ: Ինչպե՞ս կապել հանգույցի երկու ծայրերը, ինչպե՞ս գտնել բանալին, որպեսզի բնակչությունը օգտվի բարեփոխումներից»: Այս գնահատականը ՀԲ պաշտոնյաների կողմից վերջին մեկ տարում բազմիցս է հնչել: Ո՞րն է բանկի փորձագետների բացատրությունը, ինչո՞ւ է Հայաստանում ստեղծվել այդպիսի հանելուկային իրավիճակ: Դա չի՞ նշանակում արդյոք, որ այստեղ ներքին ու արտաքին ռեսուրսները օգտագործվում են ոչ արդյունավետ, բարեփոխումները ճիշտ ուղիով չեն ընթանում: «Կան արտաքին շատ գործոններ, որոնց մասին չպետք է մոռանալ», **«Ազգի»** հարցին ի պատասխան ասաց պրն Լիննը թվարկելով դրանք՝ տարածաշրջանային հակամարտություններ, շրջափակում, 98 թ.-ի ռուսական տնտեսական ճգնաժամ եւ այլն: Միեւնույն ժամանակ կան խնդիրներ նաեւ «ներքին ճակատում»՝ «քաղաքականությունների իրագործման եւ ոճի իմաստով», անորոշ պատասխանեց ՀԲ փոխնախագահը:

Քանի որ ՀԲ բարձրաստիճան պաշտոնյան մինչեւ Հայաստան գալը եղել էր Ադրբեջանում ու Վրաստանում (քանի որ եկել էր ցամաքով, միջանկյալ նշեց, որ Թբիլիսի-Երեւան ճանապարհի վրացական հատվածը սարսափելի վատ վիճակում է, հատկապես 20 կմ հատվածը, ինչը վերանորոգելու համար արդեն կա որոշված կոնկրետ վարկ), առաջարկվեց համեմատել երեք երկրների տնտեսական իրավիճակը: Ըստ Յ. Լիննի, Ադրբեջանում ու Վրաստանում եւս առկա է վերոհիշյալ հանելուկը: Չնայած տարբերություններին (ասենք՝ Ադրբեջանում նավթի ու գազի գործոնը, Հայաստանի շրջափակումն ու արտաքին գործոնները, Վրաստանի ազգամիջյան խնդիրները), տարածաշրջանի երեք երկրներում էլ գրեթե նմանատիպ իրավիճակ է: Տարածաշրջանի զարգացումը մեծապես կախված է կոնֆլիկտների, մասնավորապես Ղարաբաղի հարցի լուծումից, որից հետո ՀԲ-ն պատրաստ է օժանդակել «հակամարտություններից տուժած գոտիների վերականգնմանը»: Կոնկրետ պատասխան չկար նաեւ այն հարցին, թե ի՞նչ նախագծեր ու գումարներ են նախատեսված հետկոնֆլիկտային իրավիճակում: «Պատասխան չի կարող լինել, քանի որ խաղաղարար գործընթացն առաջ չի գնում», եզրափակեց նա:

Այս շաբաթվա սկզբին հայտնի դարձավ, որ աշնանը կայանալիք ՀԲ-ի եւ ՄԱՀ-ի հանդիպմանը քննարկման է դրվելու Հայաստանն ու արտաքին պարտքերի ծավալով «բախտակից» 4 երկրների՝ Մոլդովայի, Կիրգիզիայի, Տաջիկստանի ու Վրաստանի պարտքերը ներելու եւ նրանց ՀԲ դասակարգման պարտքի ծանր բեռով երկրների խմբի մեջ ընդգրկելու հարցը: Յ. Լիննը այդ խնդրի վերաբերյալ ունի Հայաստանի համար բավականին մխիթարական տեսակետ. «Ակնհայտ է, որ մի շարք երկրներում պարտքերն իրոք դարձել են լուրջ խնդիր: Հայաստանում դա նույնպես խնդիր է, բայց ոչ այնքան ծանր, ինչպես որոշ այլ պետություններում»: Տեղեկացվեց, որ նախքան որեւէ պետության ընդգրկումն այդ խմբի մեջ, պետք են որոշակի քայլեր, այդ թվում Փարիզի երկկողմ պաշտոնական դոնորների ակումբի հետ համաձայնությունը, նաեւ առանձնապես արտոնյալ պայմաններով վարկավորման՝ ծրագրերում ընդգրկվելը, իսկ այդպիսի ծրագրերում վերոհիշյալ 5 պետություններից ոչ մեկը ընդգրկված չէ: «Մենք հաջորդ մի քանի ամիսներին շարունակելու ենք աչքի տակ պահել այս 5 երկրներում պարտքերի մարման իրավիճակը ու դրա հիման վրա խորհուրդներ տալ երկրների կառավարություններին ու վարկատու երկրներին»:

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ

ՀՀ արտաքին պարտքի ու նրա մարման մասին թվային վերլուծությունն ու վիճակագրությունը կարդացեք 4-րդ էջում.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ժԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս. 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահաւաք ծառայութիւն / հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային սարուածքը «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

ընթացիկ

Մամուլի ազգային ակումբի «Հոգեւոր Հայաստան» ծրագրի շրջանակներում հուլիսի 20-ին լրագրողները հանդիպեցին ՀԳՄ նախագահ Լեւոն Անանյանի, քարտուղարներ Դավիթ Մուրադյանի եւ Հովիկ Հովեյանի հետ։

Անդրադառնալով գրողների միության վերջին համագումարին՝ ՀԳՄ նախագահը նկատեց, որ վերջին տարիներին այնտեղ ստեղծվել էր փորձում էր վերահսկել գաղափարախոսական ոլորտը, թեպետ ՀԳՄ նախագահները փորձում էին այդ կառույցն օգտագործել ազգային խնդիրներ լուծելու համար։ Հիշատակելով այս հանգամանքը, մենք հետաքրքրվեցինք, թե ստեղծագործական միությունները, տվյալ դեպքում՝ ՀԳՄ-ն, արդյոք կարողացան նոր ժամանակների, նոր արժեքների, նոր մտածողության համապատասխա- որոնք կդիմանան ժամանակի քննությանը. ի պատասխան մեր այս մտահոգության, Լեւոն Անանյանը նկատեց, որ քաղաքական ոլորտի հեղափոխությունները, ցավոք, հոգեւոր ոլորտ չտեղափոխվեցին։ «Մենք չկարողացանք արժեքային համակարգի բարեփոխումներ իրականացնել նաեւ հոգեւոր ոլորտում»։ ՀԳՄ նախագահն այս առումով նկատեց, որ մեծ ցնցումներ եղան, նոն պահանջում է պետական վերաբերմունք», նկատեց Դ. Մուրադյանը։

Ինչ վերաբերում է գրականությանը, ավելացրեց նա, ապա «այն ճամփաբաժանի գրականություն է, որը մի ոտքով կանգնած է մեր անցյալի, մյուս ոտքով՝ նոր ժամանակների, նոր արժեքների մեջ»։ ՄԱԱ-ի հյուրը ցավ հայտնեց, որ գրաքննադատությունը ստեղծված արժեքները

ՄԱՄՈՒԼԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿՈՒՄԲ

Մեր ժամանակները մշակույթի ոլորտում դեռ չեն իմաստավորվել

բարիկադային իրավիճակ, երբ բարիկադի երկու կողմերում պայքարողները «ինչ-որ բան ստեղծելու փոխարեն ավերում էին եղածը»։ Գրողների մի մասը միավորվել էր Հրանտ Մաթեւոսյանի, մյուսը՝ Աբգար Ափինյանի շուրջը, իսկ մի երրորդ մասն էլ «խաչ էր քաշել» ԳՄ-ի վրա եւ այդ շենքից ներս չէր մտնում։

Լեւոն Անանյանը մտահոգություն հայտնեց ԳՄ համագումարի աշխատանքների լուսաբանումներից։ Հասարակության մեջ, ըստ նրա, ստեղծվեց «հայ գրողի բացասական կերպար», հայ մտավորականի վրա եղած «սեւ բիծը մգացրինք»։ «Առանց այն էլ թերթերը շատ ժլատ են արվեստի, գրականության հարցերը լուսաբանելիս։ Բոլոր հարցերը կարող են վաղը լուծվել, բայց մշակույթի ոլորտում ստեղծված աղետալի վիճակը վերականգնել անչափ դժվար պիտի լինի»։

Գրողների միության խնդիրը խորհրդային համակարգի ժամանակ հասկանալի էր՝ պետությունը խան վերակառուցվել։ Լ. Անանյանը ընդգծեց, որ համակարգի փոփոխությունից հետո միակ բանը, որ շահել է ՀԳՄ-ն, պետության կողմից գաղափարախոսական պատվերի բացակայությունն է։ Միաժամանակ չկա պետական նյութական աջակցություն։ Այսօր ՀԳՄ-ի առջեւ, ըստ այդ կազմակերպության նախագահի, կանգնած են 3 խնդիրներ՝ ստեղծագործական, սոցիալական եւ կազմակերպական։ Ըստ Անանյանի՝ «պետք է նորացնել, բայց այդ ճանապարհին չտալ նոր կորուստներ»։ Նա նկատեց, որ չնայած գրականությունը, գրողները առաջընթացի գաղափարախոսության կրողներն են, բայց, ցավոք, մեր գրողների մի մասը «հոգեբանական առումով ամբողջությամբ դեռ կառչած է անցյալին»։

1988-ից ի վեր հայ ժողովուրդը մեծ հեղաբեկումների ժամանակաշրջան է ապրում. արդյոք հայ գրականությունը եւ հայ կինոարտադրությունը այս տարիներին ստեղծե՞լ են գոնե 3-ական գործեր, եւ դրանք մարսելու համար ժամանակ է պետք, որի ընթացքում կարող են ստեղծվել գրական արժեքներ։

ՀԳՄ քարտուղար, կինոգետ Դավիթ Մուրադյանը նկատեց. «Իհարկե, 88-ից հետո մեր ապրածը առայժմ ավելին է, քան մեր ունեցած գրականությունը եւ կինոն։ Մեր ժամանակների համարժեք իմաստավորումը դեռ չի կայացել։ Այսօր ղարաբաղյան ազատամարտի թեմայով գրականություն չի գրվում։ «Հայկական կինոյի վերջին տասնամյակը դիտարկելիս պետք է արձանագրել, որ ժամանակի մասին առավել ազդու խոսքն ասաց վավերագրական կինոն՝ Փելեշյանի երկու ֆիլմերը՝ «Կյանքը», «Վերջը», Ռուբեն Գեւորգյանցի ֆիլմը։ Վավերագիր կինոն ավելին կարողացավ տալ, քան «հորինվածքի» կինոն։ Չնայած սրան՝ մեր ազգային կեցությունը վերհանող ֆիլմերին անդրադառնալիս մենք մեր հայացքն ուղղում ենք 30 տարի առաջ ստեղծված ֆիլմերին, այլ ոչ թե 90-ականների ֆիլմերին։ Ցավոք, սա փաստ է։ Կի- չի դարձնում հասարակական գոյության փաստ։ Վերջին 10 տարում «սովի, ցրտի, խավարի ճիրաններում» Հայաստանում հրատարակվել է 4 հազար անուն գիրք։ Այսօր հրատարակչությունների պահեստներում փտում է 2 մլն գիրք, իսկ գրադարաններ չի մտել եւ ոչ մի նոր գիրք, նկատեցին «Հոգեւոր Հայաստան» ծրագրի հյուրերը։ Նրանք անդրադարձան մշակույթի մասին օրենքի նախագծին, մշակույթի ոլորտներին պետական աջակցության, գրողների, մշակույթի գործիչների սոցիալական վիճակի, հեղինակային իրավունքի պահպանության, երիտասարդ սերնդի մեջ գրքի նկատմամբ հետաքրքրության բացակայության խնդիրներին։

Վերջում նրանք նկատեցին, որ թերեւս արժե վերահրատարակել Վահան Տերյանի «Հոգեւոր հայրենիք» ծավալուն հոդվածը՝ ըստ այդմ կոչ անելով «քաղաքական կենցաղը սրբացնող մամուլին» վերագտնելու հոգեւոր Հայաստանը։

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔ

Գործազուրկներին ժամանակավոր աշխատատեղեր

Այսօր Գեղարքունիքի մարզպետարանում կայացավ «Նպաստ՝ աշխատանքի դիմաց» ծրագրի աշխատանքները համակարգող հանձնաժողովի առաջին նիստը, որը վարում էր փոխմարզպետ Ռաֆիկ Գրիգորյանը։ Գործազրկության աջակցման այս ծրագրի համար ՀՀ կառավարությունը մարզին հատկացրել է 34 մլն դրամ, որը գործազուրկներին կտրվի որոշակի աշխատանքի դիմաց։ Իսկ զբաղվածության կենտրոնների տվյալներով, մարզում գրանցված է 10 հազար գործազուրկ։ Հանձնաժողովի քննարկման էր ներկայացվել 40 ծրագիր՝ համայնքապետարաններից եւ հասարակական կազմակերպություններից։ Ներկայացված ծրագրերն ամբողջությամբ ընդգրկում էին փողոցների բարեկարգման, աղբահեռացման եւ ջրատարների ու հեղեղատների մաքրման աշխատանքները։ Ծրագրերին առաջնություն տալու հարցում հանձնաժողովը հիմնականում կանգ առավ այն ծրագրերի վրա, որոնցում ընդգրկված աշխատանքները չեն պահանջում մասնագիտական որակավորում եւ վերաբերում են պատմամշակութային հուշարձանների տարածքների բարեկարգմանը։ Առաջիկա երեք օրերում հանձնաժողովը կհաստատի հավանության արժանացած ծրագրերը, որից հետո, ըստ զբաղվածության կենտրոնների ներկայացնելիք ցուցակների, գործազուրկները կանցնեն աշխատանքի օրական 800 դրամ աշխատավարձով։

Տ. ՀԱԿՈԲՅԱՆ

«Ուժեղ ու կազմակերպված համայնքը հիմք կդառնա ամուր պետության կայացման»

ՀՀ նախագահին առընթեր տեղական ինքնակառավարման մարմինների հարցերով զբաղվող հանձնաժողովը երեկ արտագնա նիստ էր հրավիրել Ծաղկաձորում։

Նիստին, հանձնաժողովի բուն կազմից բացի, մասնակցում էին նաեւ բոլոր մարզպետները, նախարարությունների եւ ՀԿ-ների ներկայացուցիչները, լրատվամիջոցներ։ Հանձնաժողովի նախագահ Ալեքսան Հարությունյանն արձանագրեց, որ ուժեղ, կազմակերպված համայնքի բացակայությամբ բացառվում է նաեւ ուժեղ պետության գաղափարը։ Ապա շարունակեց, թե տեղական ինքնակառավարման մարմինները, օբյեկտիվ ու սուբյեկտիվ պատճառներով, բավականաչափ սերտ չեն համագործակցել գործադիր իշխանության հետ։ Սա պատճառաբանվում է թե տարածքային կառավարման մարմիններին առնչվող համապատասխան օրենքում առկա բազում թերություններով, թե այն հանգամանքով, որ այդ մարմինները չեն տիրապետում մի շարք լծակների, նախ եւ առաջ՝ ֆինանսական, եւ չեն կարողանում տեղական նշանակության խնդիրներ լուծել՝ դրանով իսկ վերացնելով իշխանությունների եւ բնակչության միջեւ եղած պատնեշը։

Հանձնաժողովը, փաստորեն, զբաղված է տարածքային կառավարման մարմիններին առնչվող նոր օրենքի նախագիծ մշակելով։ Աշնանն այս օրենքի նախագիծը կներկայացվի ԱԺ քննարկմանը, սակայն հանձնաժողովն արդեն իսկ համոզված է, որ օրենքի ընդունումով տեղական ինքնակառավարման մարմինների համար կապահովվի գործունեության բոլորովին այլ դաշտ՝ ընդարձակ լիազորություններով հագեցած։ Ա. Հարությունյանը նշեց, թե սահմանադրական փոփոխություններ են սպասվում, օրենքի նախագիծը պիտի մշակվի այդ փոփոխությունների հեռանկարը եւս հաշվի առնելով, որպեսզի հետագայում նորից անհրաժեշտություն չառաջանա այսօրվա մշակածը վերաձեւելու։

Օրենքի նախագծին անդրադարձավ նաեւ տարածքային կառավարման նախարար Հովիկ Աբրահամյանը։ Նշելով, որ անցած 5 տարիների ընթացքում գործող օրենքը բազմիցս եւ արդարացիորեն քննադատվել է՝ նա տեղեկացրեց, որ այս օրենքի նախագիծը քննարկվել եւ կազմվել է եվրախորհրդի փորձագետների հետ։ Ըստ այս փաստաթղթի, ֆինանսների հոսքն ուղղվելու է համայնքներ, որպեսզի վերջիններս կարողանան լուծել իրենց տարածքային խնդիրները։ «Այս համակարգը դեռեւս ինքնահաստատման ճանապարհին է. կայացման մեծ գործընթաց ունի անցնելու հատկապես ավագանիների ինստիտուտը», մասնավորապես նշեց նա՝ ավելացնելով, որ նոր օրենքի նախագծի համաձայն՝ ընդարձակ լիազորություններ են սահմանվել նաեւ ավագանի կոչվող կառույցի համար։ Անշուշտ, լիազորությունների մեծացմանը զուգընթաց՝ ավելացել է նրանց ստանձնելիք պատասխանատվությունը եւս։ «Մինչ այսօր ավագանին, որպես գործոն, չափազանց թերի մասնակցություն է ունեցել համայնքին առնչվող խնդիրների լուծման գործում», արձանագրեց տարածքային կառավարման նախարարը։

Հստակեցման կարիք ունեն մի շարք խնդիրներ, որոնք առ այսօր անորոշության պատճառ են՝ խոչընդոտելով համայնքների արդյունավետ գործունեությանը։ Համայնքները պիտի այսուհետ հստակ հիմքի վրա դնեն բնակչության հաշվառմանը, սոցիալական ծառայությունների ղեկավարմանը, հարկերի գանձմանն առնչվող խնդիրները, հստակեցման են ենթակա նաեւ համայնքների պետվերահսկողության սկզբունքները, պետական եւ տեղական ինքնակառավարման մարմինների միջեւ փոխհարաբերությունները։ Ենթադրվում է ստեղծել միջհամայնքային միավորումներ, ավելացնել Երեւանի խորհրդի լիազորությունները եւս։ Այս բոլոր փոփոխություններն ու առկա այլեւայլ առաջարկներն, ի դեպ, արդեն քննարկվել են ՀՀ նախագահի կողմից եւս։

Նիստի ընթացքում օրենքի նախագծին վերաբերող առաջարկներով հանդես եկան մարզպետները, ՀԿ-ների ներկայացուցիչներն ու այլք։ Այնուհետեւ զեկուցումներով հանդես եկան արդյունաբերության եւ առեւտրի փոխնախարարներ Արա Պետրոսյանն ու Արմեն Գեւորգյանը։ Առաջինը խոսեց զբոսաշրջության զարգացման ճանապարհների ու հեռանկարների մասին. մի խնդիր, որին ենթադրում է նաեւ համայնքների անմիջական մասնակցությունը։ Երկրորդ զեկուցողը խոսեց համայնքներին սերտորեն առնչվող մեկ այլ խնդրի՝ մանր եւ միջին բիզնեսի զարգացման ուղիների մասին։

ԱՆՈՒՇ ԲԱԲԱՅԱՆ

ՊՈԼԻՍ

«Հոգեւորականներ եք, բայց ո՞ւր է ձեր հոգին»

Սկիզբը էջ 1

«Մտքեր պղտորելու նպատակ հետապնդող մամուլ», «ոմանց եկեղեցին լարվածության մեջ տեսնելու փափագը», «ջուր պղտորողների ի հայտ գալը լավ եղավ, դա նմաններին ավելի մոտիկից ճանաչելու առիթ ընձեռեց» եւ նման կարգի խոսքերը աշխարհիկների մոտ որպես մակերեսային մոտեցման դրսեւորում գուցե հաճախակի կրկնվեն։ Բայց մի՞թե հոգեւոր առաջնորդը իր միտքն այս ոճով կարտահայտի։

Այս ամենը մի կողմ, ամենապատիվ պատրիարքի «մամուլի մի հատվածին» ուղղված քննադատությունները հագեցված են չափազանց ծանր արտահայտություններով։ Մամուլը տգիտության մեջ մեղադրող պատրիարքը «Ժամանակ» թերթի մոտեցմանն առնչվող հարցին պատասխանելիս դիմում է վերին աստիճանի վտանգավոր ամբաստանությունների։ Պատրիարքն ասում է. «Ժամանակ» օրաթերթի բուն դիտավորության մասին չեմ փափագում խոսել։ Մեկ բանի համար եմ ցավում, դա էլ ծանրորեն մտահոգիչ հետեւյալ նորությունն է։ Անցյալ դարասկզբից շուրջ 100 տարի հետո արտասահմանյան որոշ ուժերի առաջին անգամ հաջողվեց սողոսկել պոլսահայ մեր համայնքից ներս եւ տրամադիր գործակալներ գտնել»։

Ներկայիս ամենապատիվ պատրիարքը հիշո՞ւմ է, որ ինքը դեռ Մեսրոպ սրբազան էր ընդամենը, երբ այս «օտարերկրյա ուժեր» հասկացությունից առավելապես հենց ինքը տուժեց։ Պատրիարքական ընտրությունների նախօրեին աջակողմյան հեռուստակայաններն ու մամուլն իր հասցեին ինչպիսի անհիմն ու կեղծ ամբաստանություններ էին կատարում։ Բոլորովին չեմ մոռանա, թե լրատվական ծրագրերից ինչպես էին իրար հետեւից հնչում «դրսից ղեկավարվող կրոնական գործիչ» արտահայտությունները։

Ցավալի է, որ հիմա այդ նույն մեթոդին ինքը՝ պատրիարքն է դիմում։ Նա դիմելով քննադատություններից ծնված իշխանություններին յուրահատուկ ավանդական այս մեթոդին, իր քննադատներին ինքն է «դրսից ղեկավարվողի» պիտակ կպցնում։ Պատրիարք հոր բացատրությունները երկիմաստ են թվում։ Նրա արտահայտությունները մասամբ հոգեւոր, մասամբ էլ քաղաքական երանգ են պարունակում։

Ամենապատիվ պատրիարքը հաճախակի կրկնում է, թե Հայ եկեղեցու մեջ հատկապես իր պատրիարքարանի եւ Մայր աթոռ Ս. Էջմիածնի միջեւ որեւէ լարվածություն չկա։ Լսելով այս ամենի մասին, նախ հուսադրվում ես։ Սակայն, երբ սկսում ես նայել տողերի արանքը, նկատում ես, որ պատրիարք հոր նախադասություններն արտաքուստ սահուն են, իսկ դրանց բովանդակությունը ասեղներով է ծածկված։ Ահա այն ժամանակ համոզվում ես, որ իրավիճակն ավելի վտանգավոր է, քան ներկայացնում է «դրսից ղեկավարվող» մամուլը։ Հայ առաքելական եկեղեցու երկու կարեւոր աթոռները զբաղեցնող հոգեւոր առաջնորդներն իրար դեմ այնպիսի բացասական դիրք են գրավել, որ եթե սրա, ինչպես պատրիարքն ինքն է ասում՝ առաջը չառնվի, ապա կարող է խիստ վնասակար լինել թե՛ եկեղեցու եւ թե՛ ժողովրդի համար»։

Վերջում Հրանտ Տինքը ուշադրություն է հրավիրում Մեսրոպ սրբազանի հետեւյալ խոսքերին. «Ամենայն հայոց կաթողիկոսը, Մեծի տանն Կիլիկիո կաթողիկոսի, Երուսաղեմի եւ Պոլսո պատրիարքների հետ, միայն այս չորսով միասնաբար մի քանի օրով պետք է հարմար տեղ առանձնանան, աղոթեն եւ խոսեն բոլոր հարցերի շուրջ»։ Պրն Տինքը թեեւ հարց չի տալիս՝ ինչո՞ւ չորսով եւ ոչ երկուսով, եւ ինչո՞ւ մի տեղ, եւ ոչ թե Մայր աթոռ Ս. Էջմիածին, բայց մաղթում է, որ հանդիպումները հանկարծ նորից աշխարհիկներին յուրահատուկ ոճով չկատարվեն։ Ապա նա եզրակացնում է. «Այլապես կհարցնեն՝ հոգեւորականներ եք, բայց ո՞ւր է ձեր հոգին»։

Պետություն եւ պետական ծառայություն

Իրավական պետության սահմանումները հանգում են իշխանության երեք թեւերի տարանջատման սկզբունքին: Ենթադրվում է, որ օրենսդիր, գործադիր եւ դատական իշխանությունների հարաբերականորեն անկախ գործառնությունը հիմք է հանդիսանում հակակշիռների մեխանիզմի որդեգրման եւ վերջինիս միջոցով ներպետական կյանքում հավասարակշռված քաղաքականության իրագործման: Մյուս կողմից պետությունը, որպես ազգի ինքնակազմակերպման լավագույն միջոց, օժտված է համապետական (ունիվերսալ) գործառույթներով, որոնց իրագործման համար անհրաժեշտ է վարել նպատակամղված եւ միասնական քաղաքականություն, ինչը ենթադրում է իշխանության երեք թեւերի ներդաշնակ միասնություն: Ներդաշնակ միասնության կայացումը տարանջատման պայմաններում սկզբունքորեն հնարավոր է, եթե`

1. Քաղաքական որոշումների կայացման ինստիտուտը (հանրապետական կարգերի պարագայում ժողովրդի ազատ կամաարտահայտությամբ ձեւավորված քաղաքական իշխանությունը եւ այդ իշխանության կողմից ուղղակիորեն նշանակված բարձրագույն պաշտոնները) սահմանազատված է քաղաքական որոշումները նախապատրաստող եւ արդեն իսկ կայացված որոշումների իրագործումը ապահովող ինստիտուտից (պետական ծառայության համակարգը),

2. Քաղաքական իշխանության երեք թեւերի կենսունակությունը ապահովող պետածառայական ապարատները միասնական են, այսինքն` կազմում են մեկ ամբողջական եւ քաղաքական իշխանությունների անմիջական ազդեցությունից դուրս գտնվող կառավարման համակարգի բաղկացուցիչ մաս:

Առաջին նախադրյալի էությունը նրանում է, որ քաղաքական կոնյունկտուրայի փոփոխությունը չպետք է հանգեցնի պետական ապարատը դրսեւորող մասնագիտական կորպուսի փոփոխության: Սա իր հերթին կբերի նրան, որ ներքաղաքական համակարգի մասը կազմող կուսակցական միավորները տուրք չեն տա պետական ապարատում պաշտոններ բաժանելու խոստումներով կողմնակիցներ շահելուն, այլ կառաջնորդվեն իրենց իսկ հռչակած գաղափարներով եւ ծրագրերով:

Երկրորդ նախադրյալի էությունը պետության համապետական գործառույթների իրագործման համար անհրաժեշտ մոնոլիտ եւ միասնական կառավարման ենթակա պետական ծառայության համակարգի առկայության մեջ է: Դա նաեւ նշանակում է քաղաքական իշխանության բարձրագույն պաշտոնյաների կամայականություններից զերծ եւ օրենսդրությամբ կանոնակարգվող կադրային քաղաքականության իրագործում: Ընդ որում որքան կարեւոր է քաղաքական իշխանությունների հանդեպ հասարակության վստահությունը, նույնքան կարեւոր է պետական ծառայության լեգիտիմությունը: Հետեւաբար, կադրային քաղաքականության իրագործումը պետք է խարսխված լինի հրապարակայնության եւ քաղաքացիների համար հավասար մատչելիության սկզբունքներով պաշտոնների զբաղեցման համար մրցույթների անցկացման վրա, ինչը եւ նախատեսված է «Քաղաքացիական ծառայության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծում: Ավելին, ըստ օրենքի նախագծի ենթադրվում է, որ մրցութային տեստավորող հանձնաժողովների կազմում պետք է ներգրավվեն նաեւ մասնագիտական հասարակական միավորումների ներկայացուցիչներ: Միամտություն կլիներ կարծել, թե օրենքն ընդունելուն պես հնարավոր կլինի էականորեն փոխել իրերի դասավորությունը, սակայն այն հանգամանքը, որ պաշտոնավարության համար անհրաժեշտ օրենքով ամրագրված եզակի ճանապարհը հրապարակային մրցույթն է, արդեն իսկ առողջացման վիթխարի ներուժ է պարունակում:

Ամփոփելով վերը շարադրված երկու նախադրյալները, կարելի է ձեւակերպել ներդաշնակ եւ արդյունավետ պետական կառավարման համակարգի սկզբունքային եզրերից մեկը, բանաձեւային մակարդակով` ապակենտրոն քաղաքական իշխանություն եւ կենտրոնացված պետական ծառայություն:

Այս բանաձեւի շրջանակներում, ապակենտրոն քաղաքական իշխանության պայմաններում, վերջինից սահմանազատված, կենտրոնացված պետական ծառայության կազմակերպումը ենթադրում է պետական ապարատի ապաքաղաքականացվածություն, իսկ որոշ դեպքերում նաեւ ապակուսակցականացվածություն: Դա նշանակում է, որ պետական ծառայողը, լինելով պաշտպանված, իրեն վերապահված լիազորությունները կիրականացնի ոչ թե նախարարի անձով պայմանավորված նախասիրություններից ելնելով, այլ այդ նույն նախարարության ենթակա կառավարման ոլորտում, քաղաքական իշխանության կողմից որդեգրված ծրագրային դրույթների իրագործման անհրաժեշտությունից: Այս իմաստով հրատապ է նաեւ օրակարգում գտնվող մեկ այլ` «Կառավարության մասին» օրենքի ընդունումը, որի նպատակն է որոշակի ունիֆիկացված սկզբունքների հիման վրա պետական ապարատի կառուցվածքի կանոնակարգումը: Հետեւաբար, այն ապագայում կհանգեցնի կառավարության անհատական կազմից անկախ եւ իրավականորեն ամրագրված, պետական կառավարման ապարատի կառուցվածքային սկզբունքների որդեգրմանը:

Ուրվագծված մոտեցումների նշանակությունն էլ ավելի է կարեւորվում, եթե հաշվի առնենք մեզանում շրջանառության մեջ դրված այն քաղաքական միֆը, որ հանրապետության կառավարությունը ձեւավորվում է խորհրդարանական մեծամասնության հիմքի վրա: Միֆ, որը ամրագրված չէ ոչ սահմանադրությամբ, ոչ էլ երկրի օրենսդրությամբ, սակայն որի հետ այսօր հաշվի են նստում թե երկրի նախագահը, եւ թե Ազգային ժողովի պատգամավորները: Միֆ, որի շրջանակներում հանրապետության նախագահը, սահմանադրորեն իրեն վերապահված լիազորությունների ներքո, վարչապետի եւ կառավարության ամբողջ կաբինետի ընտրությունը կատարելիս ստիպված է ելնել ոչ միայն բացառապես ազգային շահերից եւ նպատակներից, այլեւ ներկուսակցական եւ ներխորհրդարանական մանրմունր փոխհարաբերություններից: Իսկ Ազգային ժողովի պատգամավորները ընտրության հաջորդ օրը ստիպված են լինում մտածել ոչ թե օրինաստեղծ առաքելության, այլ ամեն կերպ կառավարությունում տեղ զբաղեցնելու կամ գոնե ազդեցություն ունենալու մասին: Եվ սա այսպես է, որովհետեւ բոլոր ժամանակներում քաղաքական համակարգերի հիմնախարիսխ են հանդիսացել ոչ թե օրենքները, այլ միֆերը: Արդ, պետական կառավարման ոլորտում հարկ է որդեգրել այնպիսի մի նոր միֆ, որի հիմքում ընկած արժեքները չեն փոփոխվում տարածության եւ ժամանակի մեջ հարափոփոխ քաղաքական դաշտում: Եվ որը հավասարակշռվելով նախորդի հետ, պետք է հանգեցնի բարոյականության եւ օրենսդրության ներդաշնակ փոխմիասնության: Այլ խոսքով, պետական կառավարման համակարգը պետք է օժտված լինի ժառանգականությամբ:

Տարբեր ժամանակներում այս խնդիրը լուծվել է տարբեր եղանակներով: Եգիպտոսում փարավոնները երկրի վրա աշխարհիկ իշխանությունը մարմնավորող Աստծո փոխանորդ դառնալուց առաջ դաստիարակվում եւ իրենց օծումն էին ստանում բուրգերում` հոգեւոր իշխանությունը մարմնավորող քրմական կաստայի կողմից: Արքայական դինաստիաների ժամանակաշրջանում արքան գահին էր բազմում հոգեւոր իշխանությունը մարմնավորող պատրիարքի օծումից հետո միայն: Բոլշեւիկյան ժամանակաշրջանում քաղբյուրոյի որոշումները կայացվում էին կենտկոմի իդեոլոգիայի բաժնի համաձայնությամբ:

Բերված բոլոր օրինակներում կարելի է նշմարել մեկ ընդհանուր օրինաչափություն, որը բնորոշվում է աշխարհիկ իշխանության եւ հոգեւոր-գաղափարական արժեքները կրող հաստատությունների միջեւ գոյություն ունեցող հիերարխիկ կապերով: Ընդ որում, այդ իրողությունը խարսխված է եղել մարդկային փոխհարաբերություններում պետության դերի այն ընկալումների վրա, որոնք ներհատուկ են եղել տվյալ պատմական ժամանակահատվածին, եւ չնայած դրսեւորման մեջ առկա տարբերություններին, հիմնական նպատակը եղել է պետական իշխանության շարունակականության ապահովումը:

Վերադառնալով այսօրվա քաղաքական համակարգում հավասարակշռող միֆի խնդրին, հաշվի առնելով մեզանում առկա պետականության ընկալումները, կարելի է արձանագրել, որ այն հանգում է օրենքի գերակայության գաղափարին: Իրավունքի տեսությունից հայտնի է, որ իրավական նորմի սանկցիայի մասով բնորոշված պատժաչափի խստությունը բնավ չի կարող հանգեցնել օրենքի հանդեպ հարգանքի մեծացմանը: Կոնֆուցիոսը լավագույն կառավարումը հնարավոր էր համարում ոչ օրենքների ու հարկադրանքի միջոցով արտաքին փոխհարաբերությունները փոխելու ճանապարհով, այլ այն դեպքում, երբ մարդիկ ու առաջին հերթին կառավարողները իրենք իրենց գոհացում են տալիս. «Ինքն իրեն դաստիարակել եւ արդարության վերադառնալ. սա էլ հենց մարդկությունն է»: Հետեւաբար, այս գաղափարը բացառապես բարոյական արժեք է, քանի որ հնարավոր չէ գրել «Օրենքը հարգելու մասին» օրենք եւ չկա այնպիսի մի իրավական նորմ, որով հնարավոր լիներ պարտադրել պետական ծառայողին հարգել օրենքը: Ահա թե ինչու է «Քաղաքացիական ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի նախագծում, քաղաքացիական ծառայողների պարտավորությունների մասով, ամրագրված էթիկայի կանոնների պահպանման անհրաժեշտությունը: Դրանով իսկ օրենքի ուժ են ստանում ոչ թե բուն կանոնները, այլ վարքականոնի առկայությունը ընդհանրապես: Ակներեւաբար, բարոյական նորմերի իրագործումը պետածառայական համակարգում չի կարող հիմնված լինել վարչական մեթոդների վրա: Դրա համար անհրաժեշտ են այնպիսի նոր կառույցներ, ինչպիսիք են էթիկայի հանձնաժողովները, պատվի դատարանները եւ այլն: Կառույցներ, որոնց գործունեության միակ երաշխիքը օրենքի նախագծում ամրագրված քաղաքացիական ծառայողների երդումն է, իսկ ներազդեցության լծակների դերում հանդես են գալիս հասարակական խրախուսման եւ պարսավանքի միջոցները:

ՎԱՉԵ ՔԱԼԱՇՅԱՆ,
Հայ պետական ծառայողների միության նախագահ,
ՀՀ պետական կառավարման համակարգի բարեփոխման հանձնաժողովի անդամ

Հայաստանն առայժմ «ծանր պարտքի բեռով ընչազուրկ երկիր» չէ

ՀՀ արտաքին ընթացիկ պարտքը կազմում է 847, 71 մլն ԱՄՆ դոլար

Ըստ տարբեր երկրների արտաքին պարտքի ծավալների մեծության, Համաշխարհային բանկի դասակարգմամբ առանձնացված է երկրների մի շատ վտանգավոր խումբ, որը մոտավորապես կոչվում է այսպես` պարտքի մեծ բեռով ընչազուրկ երկրներ (HIPC-Heavily Indebited Poor Countries): HIPC խմբի երկրները սովորաբար հայտարարվում են անվճարունակ ու նրանց նկատմամբ միջազգային հանրությունը, ավելի կոնկրետ` պարտատերերը, հայտարարում են պարտքերի ներում, ինչը, սակայն, ամենատխուր վճիռը կարող է լինել պարտապան երկրի համար եւ նշանակի լիակատար կախյալություն: Օրինակ, վերջերս Իտալիայի կառավարությունը հայտարարեց այդ խմբի երկրների նկատմամբ իր մոտ 4 մլրդ ԱՄՆ դոլարի պարտքերի ներման մասին, այն գումարների, որոնք Իտալիայի կառավարությունը տվել է Համաշխարհային բանկի Միջազգային զարգացման ասոցիացիայի (IDA) «պատուհանից»: Ընթերցողին միանգամից հանգստացնենք` Հայաստանն առայժմ HIPC խմբի մեջ չէ, ինչը, սակայն, չի նշանակում, որ ապագայում չի կարող հայտնվել դրա մեջ: ՀՀ-ն ՀԲ գնահատմամբ, ԱՊՀ 4 երկրների` Վրաստանի, Տաջիկստանի, Մոլդովայի եւ Կիրգիզիայի հետ գտնվում է մի խմբում, որի անդամները համարվում են պարտքի մեծ բեռով, բայց առայժմ ոչ այնքան ընչազուրկ երկրներ, որպեսզի իրենց հայտարարեն անվճարունակ ու հանձնվեն միջազգային հանրության ներողամտությանը: Սակայն, եթե նկատի ունենանք վերջերս Վրաստանի կառավարության դիմումը «յոթնյակի երկրներին»` HIPC երկրների մեջ ընդգրկվելու խնդրանքով, ստացվում է, որ մեր հարեւանի ու «բախտակցի» ճակատագրին արժանանալու վտանգն, այնուամենայնիվ, հեռու չէ եւ ռեալ է: Մանավանդ որ վերջերս եղել է նման առաջարկություն` վերոհիշյալ հնգյակին ընդգրկելու HIPC խմբի մեջ:

ՀՀ ամենամեծ պարտատերերը` ՀԲ-ն, ՄԱՀ-ը, Ռուսաստանն ու ԱՄՆ-ը

Նախ` ինչպիսի՞ն է վիճակը բախտակից 4 պետություններում. Վրաստանի արտաքին պարտքի ծավալը, ըստ ՀԲ-ի եւ ՄԱՀ-ի հրապարակած պաշտոնական փաստաթղթի, 1999 թ.-ի վերջի տվյալներով հասնում է 1,7 մլրդ դոլարի, Կիրգիզիայինը եւս` 1,7, Մոլդովայինը` 1,5, Տաջիկստանինը` 1,2 միլիարդի: Ինչ վերաբերում է Հայաստանին, ապա այդ ժամանակահատվածի տվյալներով դա կազմում էր 855 մլն: Դա 99-ի վերջին: Իսկ այսօր, ըստ ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարության արտաքին պարտքի կառավարման վարչության ներկայացրած տվյալների, ՀՀ արտաքին պարտքի ծավալը հասնում է 847,71 մլն ԱՄՆ դոլարի: Ընդ որում, գումարը անընդհատ ենթակա է փոփոխության, քանի որ ժամանակի ընթացքում պարտքի մի մասը մարվում է, եւ մայր գումարին գումարվում են նորանոր պարտքեր: Այսինքն` չկա 100 տոկոսանոց կոնկրետ թիվ:

Այսպես, սույն թվականի մարտի 31-ի դրությամբ ՀՀ 829,77 մլն ԱՄՆ դոլարի արտաքին պարտքի կառուցվածքը հետեւյալն է. պարտքի ծավալի 3/4-ը բազմակողմ պարտքն է, այսինքն այն միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների կողմից տրված (ՀԲ, ՄԱՀ եւ Եվրոպական վերակառուցման ու զարգացման բանկ` Եվրաբանկ), որոնց ֆինանսական աղբյուրները ձեւավորվում են տարբեր դոնոր-երկրների օժանդակությամբ: Այդ գումարի «առյուծի բաժինը»` 391,09 մլն դոլարը, ՀԲ-ինն է, 167,989 մլն-ը` ՄԱՀ-ինը, 35,243-ը` Եվրաբանկինը: «Երկկողմ պարտքերի» կամ կոնկրետ երկրներից վերցված պարտքերի առումով առաջին տեղում Ռուսաստանն է` 114, 6 մլն ԱՄՆ դոլար, երկրորդ տեղում` ԱՄՆ-ը (60,177 մլն), երրորդ տեղում` Եվրամիությունը: Խոշոր պարտատերերից է նաեւ Գյուղատնտեսության զարգացման միջազգային հիմնադրամը` USDA-ն (18,029), ինչպես նաեւ Թուրքմենստանը` 12,759: ԵՄ-ից բացի Հայաստանը առանձին պարտք ունի նաեւ Գերմանիային` 6,696 մլն, եւ Ֆրանսիային` 2,343 մլն: Վերոհիշյալ գումարները տրամադրված են հիմնականում երկարաժամկետ (35–40 տարով) եւ ամենամեղմ պայմաններով (0,75 տոկոսից մինչեւ 1,25): Նույն նախարարության պարտքերի մարման բաժնից տեղեկացանք, որ ոչ միայն Հայաստանն է պարտք, այլեւ Հայաստանին են պարտք` Վրաստանը 19, 058 մլն, Բելառուսը` 515 հազ. դոլար: Այդ գումարները վերջնական չեն, քանի որ առաջին դեպքում կա վերաձեւակերպման խնդիր, ինչը բանակցային փուլում է, երկրորդը դեռ հաստատման փուլում է: Ինչ վերաբերում է պարտքի մարմանը, ապա այս տարվա ապրիլ-մայիս ամսին մարվել է 19,57 մլն ԱՄՆ դոլար: Այդ թվում EBRD-ին` 2,5 մլն դոլար, Ռուսաստանին` 16,17 (նշված գումարի մեջ մտնում են նաեւ 2000 թ. վճարվելիք գումարները, քանի որ 2000 թ.-ին ռուսական վարկերի գծով սպասարկում չի եղել` կապված Ռուսաստանի կողմից ՀՀ-ին տրամադրված վարկերի վերաձեւակերպման բանակցային գործընթացի հետ), Թուրքմենստանին` 0,9 մլն ԱՄՆ դոլար: Նույն աղբյուրից **«Ազգին»** ներկայացված գրավոր տեղեկատվության մեջ նշված է, որ չկա արտաքին պարտքի սպասարկման որեւէ առաջնահերթություն: Վճարումները կատարվում են վարկային պայմանագրերում հաստատված ժամանակացույցով: Յուրաքանչյուր բյուջետային տարում պետբյուջեից առանձնանում են ըստ ժամանակացույցի առաջնահերթ վճարման գումարները: Բացի ռուսական, թուրքմենական եւ Եվրաբանկի վարկերից, վերադարձման ընթացքում է նաեւ ՀԲ ինստիտուցիոնալ բարեփոխումների վարկը: Իսկ ընդհանրապես, ինչպիսի՞ն են Հայաստանում ՀԲ վարկային ծրագրերի համառոտ վիճակագրությունն ու մարման մեխանիզմը:

Թիվ մեկ պարտատերը

ՀԲ-ն Հայաստանում առայժմ իրականացրել է 24 վարկային ծրագրեր (մոտ 650 մլն դոլարի ընդհանուր արժողությամբ), որոնցից 6-ն ավարտված են, եւ հետեւաբար` առաջնահերթ մարվելիք: Հիշեցնենք, որ Հայաստանը ՀԲ անդամ դարձավ 1992 թ.-ի սեպտեմբերին, 1994 թ.-ին բանկը բացեց իր երեւանյան գրասենյակի դռները: 1993 թ.-ի մարտին հաստատվեց առաջին` ինստիտուցիոնալ բարեփոխումների վարկը, մոտ 12 մլն դոլար ընդհանուր արժողությամբ: Դա, փաստորեն, բանկի «EBRD պատուհանից» (Միջազգային զարգացման ու վերակառուցման բանկի) տրված առաջին ու վերջին վարկը դարձավ: Դրանից հետո Հայաստանը ՀԲ-ից վերցրել է վարկեր միմիայն ամենամեղմ պայմաններով ու երկարաժամկետ «պատուհանից»` Միջազգային զարգացման ասոցիացիայից (IDA-International Development Agency) 35 տարի (վերջերս դարձել է 40 տարի) ժամկետով ու տարեկան 0,75 տոկոսադրույքով: Ընդ որում` մարումը 10 տարուց հետո: Եթե նկատի ունենանք, որ ինստիտուցիոնալ բարեփոխումների վարկից հետո IDA-ից ստացված առաջին վարկը (աղետի գոտու վերականգնման 28 մլն վարկը) հաստատվել է 94 թվականի հունվարին, երկրորդը` նույն թվականի օգոստոսին (էներգետիկ համակարգի վերականգնման 13,7 մլն վարկը), ՀԲ պարտքերի մասսայական մարումը սկսվելու է 2004 թվականից: Պարտքի մարման «պիկը», ըստ գրաֆիկի, 2004-2010 թթ.-ի ինտերվալն է: Եթե դրան ավելացնենք մյուս վարկերը, ապա կարելի է միայն երեւակայել ՀՀ ապագա կառավարությունների առջեւ դրված դժվարին խնդիրն ու ՀՀ հետագա տարիների պետբյուջեի վիճակը: Ինչպես ասում են` թվերը խոսում են, մեկնաբանություններն ավելորդ են:

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒՔՈՅԱՆ

Ադրբեջանում ԱՄՆ դեսպան Վիլսոնը շարունակում է իր «հակահայկական առաքելությունը»

Տպավորություն է ստեղծվում, թե Վաշինգտոնը Բաքու է ուղարկել դեսպան Ռոս Վիլսոնին, որպեսզի վերջինս անընդհատ հակահայկական հայտարարություններ անի: Ամեն դեպքում, Ադրբեջանում ԱՄՆ դեսպանի մեկամյա դիվանագիտական առաքելության բաղկացուցիչ մասն են հակահայկական, երբեմն վիրավորական՝ դիվանագետին ոչ վայել հայտարարությունները: Եթե նկատել ենք, Հայաստանում ԱՄՆ դեսպան Մայքլ Լեմոնը, որի պաշտոնավարության շրջանն ավարտվում է, երբեք հակաադրբեջանական հայտարարություններ չի արել, ինչը խոսում է ոչ միայն դեսպանի էթիկայի կանոններին ենթարկվելու, այլեւ ԱՄՆ-ի՝ Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նկատմամբ ունեցած քաղաքականության մասին:

Ադրբեջանական «Մեր դարը» շաբաթաթերթին (18-24-ը հուլիսի) տված հարցազրույցում, պատասխանելով «Ինչպե՞ս եք գնահատում Ռոբերտ Քոչարյանի խոսքերը, որ ԼՂ-ն դե ֆակտո անկախ է եւ պետք է ճանաչվի դե յուրե: Այդ դեպքում ո՞րն է միջնորդների դերը» հարցին, ասել է. «Չէի ցանկանա կարեւորություն տալ որեւէ առաջնորդի հայտարարությանը: Համոզված չեմ, թե ղարաբաղյան կարգավորման մասին սա Քոչարյանի կարեւորագույն հայտարարությունն է»: Ապա Վիլսոնը կրկնել է, որ ԼՂ-ում կուտակված զենքի վիթխարի քանակությունը լուրջ պրոբլեմ է. «Իրոք, այս տարածքները շարունակում են մնալ հսկողությունից դուրս», համաձայնել է, որ Հայաստանն ագրեսոր պետություն է, իսկ ԼՂ զինված ուժերն անջատողականներ են: Այս վերջին դեպքում դեսպանը թերեւս էթիկայի խախտում չի անում, որովհետեւ ԱՄՆ պետդեպարտամենտը, որն արտահայտում է պաշտոնական Վաշինգտոնի տեսակետը, 2001 թ. մարտի 30-ին տարածած հաղորդագրության մեջ Հայաստանին անվանում է ագրեսոր պետություն, ղարաբաղյան զինված ուժերին՝ անջատողականներ:

«Հնարավո՞ր է խոսել 907 ուղղման վերացման մասին» հարցին դեսպան Վիլսոնը պատասխանել է. «Քլինթոնի կառավարությունը քանիցս կոչ է արել վերանայել որոշումը: Այս հարցի մասին Բուշը դեռեւս ոչինչ չի ասել: Իմ կարծիքով, 907-ի վերանայման անհրաժեշտությունը կլինի ԼՂ հակամարտության խաղաղ կարգավորման դեպքում: Վերջին տարիներին, չնայած 907-ի գոյությանը, Ադրբեջանը ստանում է օգնություններ»:

Հակաիրանական հիստերիա Ադրբեջանում

Պատճառներից մեկը հայ-իրանական ջերմ հարաբերություններն են

Բաքվում լույս տեսնող «525 գազեթ» թերթը հուլիսի 18-ի համարում գրում է, որ Թավրիզի բնակչությանը խիստ զայրացրել է Արեւելյան Ատրպատականի նահանգապետ Յահյա Մոհամմադզադեի այցելությունը Հայաստան, նախագահ Քոչարյանի հետ հանդիպման ժամանակ նրա արած հայտարարությունները: «Թավրիզի բնակչությունը միշտ պատրաստ է եղել Հայաստանի հետ հաստատելու տնտեսական կապեր», նահանգապետի այս խոսքերը մեջբերելով թերթը զրույցի է հրավիրում այսպես կոչված «Հարավային Ադրբեջան նախաձեռնող խումբ» կազմակերպության (զբաղվում է հակաիրանական քարոզչությամբ, ծրագրում է Իրանի հյուսիսային շրջանները միավորել «մայր հայրենիքին»՝ Ադրբեջանին- խմբ.) ակտիվիստներից Ասլան Խալիդին, որը «525 գազեթ» թերթին ասում է. «Այդ գաղափարն իսկ վիրավորանք է Թավրիզի ողջ բնակչությանը: Մոհամմադզադեն Քոչարյանին հրավիրեց Իրան: Օգոստոսին ուզում են Թավրիզում բացվելիք տնտեսական ցուցահանդեսում ներկայացնել Հայաստանը: Քաղաքում բնակվող մեր հայրենակիցները եւ ողջ Հարավային Ադրբեջանի բնակիչները դեմ են ցուցահանդեսում հայերի մասնակցությանը: Հավանաբար միջոցներ ձեռք կառնենք: Ղարաբաղի հարցում Իրանն օգնում է Հայաստանին: Իրանը, որ չի սիրում Ադրբեջանին, նրա դեմ լուրջ քայլեր է ձեռնարկել: Թեհրանի վարչակազմը գիտի, որ Հարավային Ադրբեջանում ազգային պայքարը հասնում է գագաթնակետին: Այս պատճառով Իրանը Հայաստան է ուղարկում ոչ թե պարսիկ պաշտոնյաների, այլ՝ ադրբեջանցի, ցույց տալու, թե իբր Իրանի ադրբեջանցիները կողմ են հայ-իրանական կապերի ամրապնդմանը: Մի քանի հայկական ընկերություններ փորձում են հիմնավորվել Հարավային Ադրբեջանում՝ գործի մեջ դնելով ադրբեջանական գրավյալ հողերից ստացած «թալանը»:

«Ենի Մուսավաթ» թերթի հուլիսի 19-ի համարում Ասլան Խալիդին ասում է. «Իրանի հեռուստատեսությունը հաղորդումներ է տալիս, թե իբր Ադրբեջանում կան լեզգիների եւ թալիշների հիմնախնդիրներ, այս եղանակով փորձում ապակայունացնել Ադրբեջանի ներքաղաքական վիճակը: 1994 թ. Իրան ժամանեց հիմնականում թալիշներից եւ լեզգիներից կազմված խումբը, մասնակցեց «Իրանի մշակույթի կենտրոնի» եւ «Խոմեյնիի բարեգործական հանձնաժողովի» կրոնական պարապմունքներին, 1999 թ. վերադարձավ Ադրբեջան»: Խալիդին ասում է, որ այս եւ Իրան ժամանող մյուս խմբերին ուսուցանում են կրոնական հարցեր, ահաբեկչական գործողություններ կազմակերպելու մեջ են հմտանում: «Իրանական հեռուստատեսությունը ԼՂ խնդիրը ներկայացնում է իբրեւ Ադրբեջանի եւ Ղարաբաղի հայերի միջեւ հակամարտություն», ավելացնում է Խալիդը:

Ադրբեջանի ազգային անվտանգության նախարարության խոսնակ Արազ Ղուրբանովն ասում է, որ իրանական հեռուստատեսության հակաադրբեջանական հաղորդումները պետք է անակնկալ համարել: Ինչ վերաբերում է Խալիդիի մեկնաբանություններին, Ղուրբանովը «Ենի Մուսավաթում» ասում է. «Նախարարությունը տեղեկացված է, որ ադրբեջանցի անփորձ երիտասարդներն անօրինական ճանապարհով մեկնում են Իրան եւ կրոնական կրթության անվան տակ ստանում գաղափարական, ռազմական կրթություն»:

Թ. Հ.

«Կոնկորդը» նորից կթռչի

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՀՈՒԼԻՍ: Անցյալ ամառ ժամանակավորապես ծառայությունից դուրս բերվելուց հետո, երկու օր առաջ Լոնդոնի «Հիթրոու» օդանավակայանից փորձնական-ստուգիչ թռիչքի դուրս եկավ աշխարհում առաջատար «Կոնկորդ» գերձայնային քաղաքացիական օդանավը: Մասնագետները ամիսներ շարունակ աշխատել էին զգալի բարեփոխումներ իրականացնել օդանավի հատկապես վառելանյութի պահեստի հատվածների ապահովության եւ ամրության համար, ինչպես նաեւ ուժեղացնելու բեռնապահեստի արտաքին պատյանի ամրությունը: «Հիթրոուից» մինչեւ «Բրայզ Նորտոնի» օդանավակայան փորձնական թռիչքը, երկար կորերով հատելով Իռլանդիայի եւ Իսլանդիայի օդային տարածքները, տեւեց 3 ժամ 40 րոպե, այսինքն այնքան, որքան տեւում է եվրոպայից ամերիկյան ցամաքամաս գերձայնային ինքնաթիռի թռիչքը: «Բրիտիշ էրուեյզ» ավիաընկերության կապիտան Մայք Բանիստերի հրամանատարության տակ փորձնական թռիչքին մասնակցող մասնագետները գոհ մնացին կատարված բարեփոխությունների արդյունքից, սակայն վերջնական եզրակացությունը կտա թռիչքի ընթացքում արձանագրված տվյալները վերլուծող մասնագետների խումբը, որից հետո «Կոնկորդը» շուտով կվերսկսի թռչել եվրոպական եւ ամերիկյան ցամաքամասերի միջեւ:

Փորձնական թռիչքի ընթացքում օդանավը զարգացրեց ժամում 2172 կմ արագություն՝ շուրջ 18000 մետր բարձրության վրա:

Հետաքրքրական է իմանալ, որ «Կոնկորդը» օդ բարձրանալուց առաջ հավաքում է մինչեւ 402 կմ/ժամ արագություն: Ինքնաթիռի երկարությունը 73,152 մետր է, ինչը թռիչքի պահին ձգվում-երկարում է 15-20 սմ-ով: Դրա պատճառը ինքնաթիռի արտաքին պատյանի թռիչքի պահին ավելացող ջերմությունն է, ինչը, մյուս կողմից, պատյանամետաղի կոռոզիայի դեմ կարեւոր նշանակություն ունի: Ի դեպ, թռիչքի ժամանակ «Կոնկորդի» պատյանամետաղը քթի մոտ տաքանում է մինչեւ 127 աստիճան, իսկ մնացյալ մասերում՝ մոտավորապես 100 աստիճան: Եվ սա այն պայմաններում, երբ ինքնաթիռը 18 հազար մետր բարձրության վրա թռչելիս օդի ջերմաստիճանը իջնում է 0-ից ներքեւ 45-70 աստիճան:

«ԲՐԻՏԻՇ ԷՐՈՒԵՅԶԻ» ԵՐԵՎԱՆՅԱՆ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ

Շվեյցարիան անզոր է փողերի լվացման դեմ

Կազմակերպված հանցագործությունների դեմ մղվող պայքարում Շվեյցարիան որդեգրել է աշխարհում ամենախիստ օրենսդրությունը: Բեռնում 1998 թ. ընդունված օրենքի համաձայն, ոչ միայն բանկատերերը, այլեւ բոլոր ֆինանսական միջնորդները (անշարժ գույքի գործակալություններ, լումայափոխներ, հյուրանոցատերեր) պարտավոր են ճանաչել իրենց հաճախորդներին, տեղյակ լինել նրանց վճարունակությանը եւ կասկածների ծագման դեպքում հնարավորության սահմաններում ստուգել նրանց հաշիվները: Սակայն, ինչպես արձանագրում է «Պուեն» շաբաթահանդեսը, այդ խիստ օրենքն իրականում կիրառելի չէ: Բանն այն է, որ Շվեյցարիայի ֆինանսների նախարարությունը բնավ միջոցներ չի հատկացրել դրա կիրառման համար: Փողերի լվացման դեմ պայքարող դաշնային ծառայությունը նույնիսկ մեկ տասնյակ ծառայող էլ չունի: Հարուցված 550 գործերի ընթացք չի տրվել, 28 իրազեկումներից միայն երեքն է ավարտվել տուգանքով: Ըստ որում, տուգանքի գումարները շվեյցարական 100 ֆրանկից պակաս են եղել:

Այնպես որ, հանցագործները Շվեյցարիայից հեռանալու պատճառ կամ մտադրություն չունեն: Փողերի լվացման դեմ պայքարող դաշնային ծառայության պետ Նիկլաուս Հուբերն օրերս հրաժարական տվեց, իսկ խորհրդարանի գրեթե բոլոր պատգամավորները ֆինանսների նախարար Կասպար Ֆիլիգերին մեղադրեցին փողերի լվացման խնդրին թերեւամտորեն վերաբերվելու մեջ:

Պ. Բ.

Ադրբեջանում նավթ չի հայտնաբերվում

Արեւմտյան նավթային ընկերությունների անհաջողությունները շարունակվում են. երկրորդ Քուվեյթ կոչված Ադրբեջանում նավթ չի հայտնաբերվում: Agip Azerbaijan B. V ընկերությունը (բաժնետերերն են՝ Agip՝ 25 տոկոս, Mitsui՝ 15, TPAO-5, Repsol՝ 5, SOCAR՝ 50 տոկոս) «Քյուրդաշի» հանքավայրում չգտավ տնտեսապես շահավետ նավթի պաշարներ: Մի քանի օր առաջ Agip-ը 4061 մետր փորելուց հետո նավթ չէր հայտնաբերել «Արազ-Դենիզ» հանքավայրում: «Թրենդ» գործակալությունը նշում է, որ հուլիսի 26-ին ընկերությունը կորոշի՝ շարունակե՞լ, թե՞ դադարեցնել նավթի որոնման աշխատանքները: Ադրբեջանի պետական նավթային ընկերության՝ SOCAR-ի ներկայացուցիչների կարծիքով, չպետք է հուսահատվել, այլ շարունակել հորատման աշխատանքները, որովհետեւ «փորձը ցույց է տալիս, որ 10 հորանցքերից 1-2-ն են լինում արդյունավետ»:

Քուվեյթ. Իսլամականները պահանջում են իսլամական պատժամիջոցների կիրառում

Քուվեյթի խորհրդարանի իսլամականների խմբակցությունը կրկին խորհրդարանի քննարկմանն է ներկայացրել մի օրինագիծ, որով պահանջվում է երկրի քրեական օրենսգրքում զետեղել իսլամական պատժամիջոցներ, այդ թվում ճիպոտահարելը, գող-ավազակների ձեռքի հատումը, քարկոծումը, որը ըստ շարիաթի օրենքների պետք է կիրառվի շնացող տղամարդկանց եւ կանանց դեմ, եթե կին կամ ամուսին ունեն: Սա այն դեպքում, երբ Իրանում վերջին մի քանի ամիսների ընթացքում իրագործված քարկոծման երկու դեպքերն արժանացել են մարդու իրավունքների պաշտպան կազմակերպությունների խիստ քննադատություններին եւ դատապարտվել:

Վերջին տարիներին Քուվեյթում իսլամականներն ակնհայտորեն ակտիվանում են, որտեղ զգալի դեր ունեն Աֆղանստանում խորհրդային ուժերի դեմ պատերազմի մասնակիցները: Այդ երկրում իսլամականներին առայժմ հաջողվել է արգելակել երկրի բնակչության 50 տոկոսը կազմող կանանց ընտրելու եւ ընտրվելու իրավունքի ընձեռումը, մերժելով էմիր Համադ Ջաբեր ալ Սաբահի ներկայացրած օրինագծերն այդ հարցի վերաբերյալ: Վերջինս առաջին անգամ այդ օրինագիծը խորհրդարանին ներկայացրել էր 1999 թ., սակայն չհաստատվեց: Հանգամանք, որը հանգեցրեց խորհրդարանի լուծարմանը եւ հուլիսի 3-ին խորհրդարանական նոր ընտրությունների: Քուվեյթի իշխանությունները հույս ունեին, որ նոր ընտրությունների արդյունքում ձեւավորված խորհրդարանը կհաստատի օրինագիծը, բայց ընտրություններում, փաստորեն հաղթեց ընդդիմությունը: 50 անդամ ունեցող խորհրդարանում ձայները բաշխվեցին հետեւյալ հարաբերակցությամբ. իսլամականները՝ 20, բարենորոգիչները՝ 14, իշխանության կողմնակիցները՝ 16: Այսուհանդերձ, 1999 թ. դեկտեմբերին կառավարությունն օրենսդիրների դատին հանձնեց խնդրո առարկա օրինագիծը, որը կրկին մերժվեց: Իսկ 2000 թ. ամռանն իսլամականները ներկայացրին շարիաթի սկզբունքներով նախատեսված պատժամիջոցների կիրառման օրինագիծ, որի քննարկումը հետաձգվեց, իսկ այժմ որոշ փոփոխություններով կրկին օրախնդիր է դարձել: Մեծամասնության խոսնակ Վալիդ Թաբաթբաին հայտարարել է, որ բնավ էլ կարեւոր չէ, թե լիբերալները դեմ են այդ օրինագծին, քանզի երկրի բնակչության ճնշող մեծամասնությունը համաձայն է դրան: Նա ընդգծել է, որ խորհրդարանի իսլամական մեծամասնությունից զատ, խնդրո առարկա օրինագիծը պաշտպանում են նաեւ շիաների ներկայացուցիչները, ավելացնելով, որ 1999 թ. էմիրն արգելեց իսլամական պատժամիջոցների կիրառումը, բայց հուսով ենք, որ այս անգամ դա չի կրկնվի: Մինչդեռ խորհրդարանի օրենսդրական հանձնաժողովի նախագահի կարծիքով, օրինագիծը հակասում է սահմանադրությանը: Օրինագծին դեմ պատգամավոր Աբդուլաթիֆ Սահիդն ընդգծել է, թե իր կարծիքով անառակությունը մարդկային բնական արարք է, հետեւաբար քարկոծման արժանի չէ: Իսկ Քուվեյթի ժողովրդավարական ճակատի քարտուղար, պատգամավոր Աբդուլլահ Միբարին, որի դեմ արդեն մեկ անգամ իսլամականները մահափորձ են կատարել, շեշտել է, որ իսլամականների ներկայացրած օրինագիծն իսլամի անվան տակ քաղաքական խաբեբայություն է:

Է. Բ.

• ՋՐՄՈՒՂ-ԿՈՅՈՒՂԻ •
ԵՐԵՎԱՆԻ
ԷՋԿ
Այսպես,
բայց միայն
Վարդավառին
ԵՐԵՎԱՆԻ «ՋՐՄՈՒՂ-ԿՈՅՈՒՂԻ» ՓԲԸ ԲԱՐԵՄԱՂԹԱՆՔՆԵՐԸ
ՁԵԶ ՊԱՅԾԱՌԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ՏՈՆԻ ԱՌԹԻՎ

«Ամերիկյան Լորենս Օլիվյեն»

86-ամյա Էնթընի Քուինի մահից հետո նրան հետեւեց Հոլիվուդի լեգենդար հնաբնակներից եւս մեկը: 76 տարեկանում իր մահկանացուն կնքեց Ջեք Լեմոնը: Նա ծնվել էր Բոստոնում, փիաքլիքներ արտադրող ընկերության նախագահի ընտանիքում, ի տարբերություն հոլիվուդյան շատ աստղերի՝ համալսարանական կրթություն է ստացել: Բայց Ջեք Ուլեր Լեմոն III-ին փիաքլիքները չէին ոգեւորում, ուստի նա հրաժարվեց հոր գործը շարունակելուց: Մեկնելով Նյու Յորք, Ջեքը որոշ ժամանակ դաշնակահար էր մի կինոթատրոնում, որտեղ ցուցադրվում էին Չարլի Չապլինի եւ Բաստեր Քիթոնի համր ժապավենները: Հետագայում Լեմոնը խոստովանեց, որ հենց նրանցից է դերասանական վարպետության դասեր առել: Դա հեռու չէր ճշմարտությունից, որովհետեւ կինոյում իր առաջին դերն ստանալուց մեկ տարի անց՝ 1955-ին, Լեմոնը, նկարահանվելով «Միստր Ռոբերտս» ֆիլմում, իր անդրանիկ «Օսկարը» վաստակեց: Երկրորդը նրան բաժին ընկավ 1973-ին, «Փրկեք վագրին» կատակերգության գլխավոր դերակատարման համար, երբ Լեմոնն արդեն վաղուց դարձել էր ամերիկյան էկրանի առաջատար կատակերգուներից մեկը, խաղացել է «Ջազում միայն աղջիկներ են», «Բնակարան», «Քաղցր Իրման», «Մեծ մրցարշավ» ֆիլմերում եւ 1962-ին ամուսնացել դերասանուհի Ֆելիսիա Ֆարի հետ (առաջին կնոջից՝ նույնպես դերասանուհի Սինթիա Սթոունից նա մի որդի ունի, որն ընտրել է հոր ուղին): Բայց Լեմոնն իրեն «լիարժեք դերասան» չէր զգում՝ երազելով դրամատիկ դերերի մասին. «Հոլիվուդը ձգտում է բոլորին պիտակներ փակցնել, իսկ ես ուզում էի «կատակերգու» պիտակից ազատվել»: Լեմոնին դա լիովին հաջողվեց «Մեծարում», «Չինական համախտանիշ», «Անհետ կորածը» եւ այլ կինոնկարներում, որոնք նրան մի խումբ փառատոնային մրցանակներ բերեցին եւ «Ամերիկյան Լորենս Օլիվյեի» համբավը: «Չի եղել լավ դեր, որն ինձ չվախեցնի, - պատմում էր Լեմոնը, - բայց ես հասկացել եմ, որ ծախողվելուց բնավ էլ վնաս չկա, իրականում ծախողվելու երկյուղն է վնաս հասցնում, որովհետեւ խանգարում է պարզել, թե ինչ դերասան ես, եւ որոնք են քո հնարավորությունների սահմանները»: Եթե ծախողվելու երկյուղը Լեմոնին զսպեր, հազիվ թե երբեւէ ի հայտ գար, որ նա մեծ դերասան էր:

Արժե դիտել

23 հուլիսի, 24.00 Պրոմեթեւս

■ **«37,2 աստիճան առավոտյան»★**: Ռեժիսոր՝ Ժան-Ժակ Բենեքս: Դերերում՝ Բեատրիս Դալ, Ժան Անգլադ: Ֆրանսիա, 1986:

«Սիրո հետ չեն կատակում». Ալֆրեդ դը Մյուսեի այս պատվիրանը ֆրանսիացիները շատ լուրջ են ընկալում:

24 հուլիսի, 00.00 ԱՐ

■ **«Երկուսը քաղաքում»★**: Ռեժիսոր՝ Ժոզե Ջովաննի: Դերերում՝ Ալեն Դելոն, Ժան Գաբեն, Միշել Բուքե: Ֆրանսիա-Իտալիա, 1973:

Տեսուչ Բուատրոն ասես այն հանդիսատեսներից լինի, ովքեր Դելոնին այնքան են տեսել գանգստերների դերերում, որ այլեւս չեն հավատում, թե նա կարող է շտկվել՝ բռնելով օրինավոր կյանքի ուղին:

25 հուլիսի, 21.17 Արմեն-Ակոբ

■ **«Վերջին կայսրը»★★★**: Ռեժիսոր՝ Բեռնարդո Բերտոլուչի: Դերերում՝ Ջոն Լոուն, Ջոան Չեն, Փիթեր Օ'Թուլ: Մեծ Բրիտանիա-Իտալիա, 1987:

Չինաստանի երեքհազարամյա կայսրության վերջին տիրակալի կյանքի պատմությունը, որն արժանացել է ինն «Օսկարի», ստիպում է խորհել՝ մա՞րդն է իր ճակատագրի տերը, թե՞ նա խաղալիք է անմիանալի ուժերի ձեռքին, իրեն երկինք հանող կամ գետին տապալող հանգամանքների ստրուկը:

28 հուլիսի, 00.20 Հ1

■ **«Թելման եւ Լուիզը»★**: Ռեժիսոր՝ Ռիդլի Սքոթ: Դերերում՝ Սուզան Սարանդոն, Ջինա Դեյվիս, Բրեդ Փիթ: ԱՄՆ, 1991:

Ճանապարհը՝ ամերիկյան կինոյի ավանդական մոտիվներից մեկը, որ փախուստ է կյանքի գորշությունից եւ ինքնաճանաչման ուղի, այս ֆիլմում հանձնվել է կանանց տնօրինությանը:

29 հուլիսի, 23.00 Հ1

■ **«Բնածին մարդասպաններ»★★**: Ռեժիսոր՝ Օլիվեր Սթոուն: Դերերում՝ Վուդի Հարելսոն, Ջուլիետ Լուիս, Ռոբերտ Դաունի կրտսեր: ԱՄՆ, 1994:

Զանգվածային լրատվամիջոցների ջանքերով բնածին մարդասպաններն անգամ կարող են ելնել կուռքի պատվանդանին:

29 հուլիսի, 00.55 ՕՐՏ

■ **«Կարմիր անապատ»★★★**: Ռեժիսոր՝ Միքելանջելո Անտոնիոնի: Դերերում՝ Մոնիկա Վիտտի, Ռիչարդ Հարիս: Իտալիա-Ֆրանսիա, 1964:

Ըստ «հուսահատության երգիչ» Անտոնիոնիի, կյանքը նման է ցամաք ու տրտում անապատի, որը պարզապես տրոփում է կենդանության ցոլքերով, ուստի եւ արյան գույն ունի:

29 հուլիսի, 19.00 ՌՏՌ

■ **«Բլեֆ»★**: Ռեժիսոր՝ Սերջո Կորբուչչի: Դերերում՝ Ադրիանո Չելենտանո, Էնթընի Քուին, Կապուչին: Իտալիա, 1976:

Հարգանքի տուրք Քուինի հիշատակին:

29 հուլիսի, 15.00 Արմեն-Ակոբ

■ **«Շան սիրտը»★★★**: Ռեժիսոր՝ Վլադիմիր Բորտկո: Դերերում՝ Եվգենի Եվստիգնեեւ, Բորիս Պլոտնիկով, Նինա Ռուսլանովա: ԽՍՀՄ, 1988:

Բուլգակովյան արձակի լավագույն էկրանացումը:

Հիսուսի կինոդիմանկարը
(1916-1959)

«Անհանդուրժողականություն»

1916, ԱՄՆ: Ռեժիսոր՝ Դեյվիդ Ուորք Գրիֆիթ: Քրիստոսի դերում՝ Հաուարդ Գեյ:

Տարբեր դարաշրջաններում «սիրո պայքարը անհանդուրժողության դեմ» պատկերող չորս համաժամանակյա սյուժեներից մեկը Քրիստոսի չարչարանաց պատմությունն է: Հիսուսը՝ խաչն ուսին, իրեն պարսավող ամբոխի միջով անցնում է Գողգոթայի ճամփան: Դրվագին մասնակցել է 3,5 հազար ստատիստ, նկարահանումների վրա ծախսվել է ավելի քան 300 հազար դոլար, մի գումար, որն այն ժամանակ կբավականացներ 15 լիամետրաժ ֆիլմի:

«Հրեաստանի թագավոր Հիսուս Նազովրեցին»

1924, Գերմանիա: Ռեժիսոր՝ Ռոբերտ Վինե: Քրիստոսի դերում՝ Գրիգորի Խմարա:

Գրիֆիթի «Անհանդուրժողականության» սկզբունքով, որտեղ ավետարանական եւ ժամանակակից դրվագները միահյուսված են, Հիսուսի չարչարանքները պատկերվել են ոմն հեղափոխականի քաղաքական դասավորությանը զուգահեռ, որի ընթացքում նա հանգում է պայքարի հեղափոխական մեթոդների ժխտմանը: Քրիստոսի դերակատարը Մոսկվայի Գեղարվեստական թատրոնի նախկին դերասան էր, որը 1920-ից ապրում էր Ֆրանսիայում:

«Բեն-Հուր»

1926, ԱՄՆ: Ռեժիսոր՝ Ֆրեդ Նիբլո:

Ֆիլմը նկարահանվել է Նյու Մեքսիկոյի երբեմնի նահանգապետ, գեներալ Լյու Ուոլեսի համանուն վեպի (1888) հիման վրա, որտեղ Հիսուսի մտացածին ժամանակակցի՝ Բեն-Հուրի չարաղետ արկածների ոդիսականը շաղկապված է Տիրոջ որդու երկրային ուղու դրվագների հետ: Քրիստոսի դեմքը քողարկված է: Նա պատկերվում է կամ թիկունքից, կամ էլ էկրանին երեւում են միայն ձեռքերը. հանդիսատեսն այդպես էլ չի տեսնում Փրկչին եւ նրա դերակատարին: Նման մոտեցման մեջ դրսեւորված է գերբնականի անըմբռնելիության գաղափարը: Ըստ այս մեկնակերպի, գերբնականն իսկույն զրկվում է իր սրբազան բնույթից, հենց որ մատչելի է դառնում անմիջական հայեցողությանը: Հանդիսատեսն սկսում է դատել դերակատարման որակի, հավաստիության մասին, իսկ դա խարխլում է հավատքի հիմքերը:

«Արքայից արքան»

1927, ԱՄՆ: Ռեժիսոր՝ Սեսիլ Բ. Դե Միլ: Քրիստոսի դերում՝ Հ. Բ. Ուորներ:

Գովազդի ջանքերի շնորհիվ ֆիլմի նկարահանումները սկզբից եւեթ պարուրված էին սրբության լուսապսակով: Կինոտաղավարում ամեն օր պատարագ էր մատուցվում, Հիսուսի դերակատարը հատուկ ակնածանքով էր շրջապատված. երթեւեկում էր փակ մեքենայով, միայն ռեժիսորն իրավունք ուներ դիմելու նրան: Դե Միլը, որը, ի դեպ, քահանայի որդի էր եւ ամեն առիթով պատրաստ էր Աստվածաշնչից մեջբերում անել, հատուկ հոգացել էր, որպեսզի Փրկչի առաջին հայտնությունը կադրում տպավորություն գործեր: Կույր աղջկան բերում են հյուղակ՝ խորհրդավոր բժշկողի մոտ: Կուրությունը մատնանշող մութ էկրանը հետզհետե լուսավորվում է, եւ ճաճանչապսակի մեջ ի հայտ է գալիս Հիսուսի դեմքը: Նրա կերպարն այնքան համոզիչ էր, որ երկար տարիներ համարվում էր էկրանի քրիստոնեական Քրիստոսը:

«Գողգոթա»

1934, Ֆրանսիա: Ռեժիսոր՝ Ժյուլյեն Դյուվիվյե: Քրիստոսի դերում՝ Ռոբեր Լը Վիգան:

Այս ֆիլմը, որի դեկորներն ստեղծվել են 20-ականներից Փարիզում հաստատված դերասան, Երեւանի նախկին պարետ, իսկ հետագայում՝ դիմահարդար Աշոտ Շախխաթունու մակետների հիման վրա, պատկերում է Հիսուսի երկրային կյանքի վերջին շաբաթը Երուսաղեմում՝ նրա ձերբակալությունը, դատը, խաչելությունն ու հարությունը: Բայց Ռ. Լը Վիգանը անհամոզիչ է Հիսուսի դերում: Կինոքննադատ Անրի Աժելը դա բացատրել է այն հանգամանքով, որ դերակատարն ավելի շատ հայտնի էր իր կենցաղային գունեղ դիմանկարներով: Ի տարբերություն նրա, երիտասարդ Ժան Գաբենն ավելի տպավորիչ է Պիղատոսի դերում:

«Քուրձը»

1953, ԱՄՆ: Ռեժիսոր՝ Հենրի Քոստեր: Քրիստոսի դերում՝ Վիկտոր Մեթյուր:

Սյուժեն հյուսված է մինչեւ խաչելությունը Հիսուսի հագից հանված քրձե զգեստի շուրջը:

«Բեն-Հուր»

1959, ԱՄՆ: Ռեժիսոր՝ Ուիլյամ Ուայլեր: Քրիստոսի դերում՝ Կլոդ Հիթեր:

Հյու Ուոլեսի համանուն վեպի երրորդ էկրանացումը գրեթե նույնությամբ պատճենել է 1926-ի նախօրինակը՝ երբեմնի հաջողությունը կրկնելու ձգտումով: Ֆիլմը փրկագնի դարձավ սնանկացման եզրին կանգնած «Մետրո Գոլդուին Մեյեր» կինոընկերության համար: Նկարահանումներին հասկացվել է 15 միլիոն դոլար: Քրիստոսի խաչելության տեսարանին մասնակից էր 8 հազար ստատիստ: 1960-ին ամերիկյան կինոակադեմիան այս հսկայածավալ, փքաշուք կինոկտավին շնորհեց 11 «Օսկար»: Ինչպես նախորդ տարբերակում, այստեղ եւս կիրառված է Հիսուսի դեմքը քողարկելու եղանակը:

Վուդի Ալենն ընդդեմ Ջին Դումանյանի

«Մանր հանցագործներ» ռոմանտիկ կատակերգությունը՝ Վուդի Ալենի 32-րդ աշխատանքը, քեական վերջակետ է դրել նրա համագործակցությանը ամերիկահայ պրոդյուսեր Ջին Դումանյանի հետ: 1994-ին սկիզբ առած այդ արգասավոր համագործակցության շնորհիվ էր, որ ապարեզ եկան «Փամփուշտներ Բրոդվեյի վրա», «Մեծն Աֆրոդիտեն», «Բոլորն ասում են, որ սիրում են քեզ», «Վերլուծելով Հարիին», «Հռչակ», «Քաղցր եւ նողկալի», «Մանր հանցագործներ» ֆիլմերը, ինչպես նաեւ «Վայրենու բլյուզը» վավերագրական ժապավենը, որը դրոշմվել է ոչ միայն ռեժիսոր, դերասան, սցենարիստ, այլեւ մոլի ջազմեն Վուդի Ալենի եւրոպական շրջագայությունը «Դիքսիլենդ» խմբի հետ: Ջին Դումանյանի աջակցությամբ ստեղծված յոթ գեղարվեստական ֆիլմերից չորսը տարբեր անվանակարգերով ներկայացվել են ամերիկյան կինոակադեմիայի մրցանակին, իսկ «Փամփուշտներ Բրոդվեյի վրա» եւ «Մեծն Աֆրոդիտեն» կատակերգությունները օսկարյան դափնիներ են բերել դերասանուհիներ Դայան Ուիսթին եւ Միրա Սորվինոյին: Բայց այդ ամենն արդեն անցյալում է: Հիմա Ալենը դատի է տվել նախկին գործընկերուհուն՝ նրան մեղադրելով, որ թաքցրել է իրենց ուր համատեղ գործերի ցուցադրությունից գոյացած հասույթի իրական չափերը՝ ատօրինի յուրացման նպատակով:

Դժվար է ասել, թե Վուդի Ալենի մեղադրանքը որքանով է հիմնավոր: Նա հայտնի է իր հիվանդագին կասկածամտությամբ, որը զավեշտական տարօրինակությունների է վերածվել. այսպես, Ալենն ամեն օր, երկու ժամը մեկ չափում է իր ջերմությունը, կամ ուր էլ որ գնա, իր հետ ծկան պահածոներ է տանում, քանի որ չի ուտում այն ամենը, ինչին դիպել է ուրիշի ձեռքը: Իսկ ինչ վերաբերում է ամերիկյան էկրանի ամենապտղաբեր վարպետի կինոգործունեությանը, նրա ֆիլմերը երբեք էլ շահութաբեր ժապավենների շարքը չեն դասվել՝ գնահատվելով միայն մտավորականների շրջանում: Սովորաբար Ալենի սցենարները կյանքի են կոչվում 15-20 միլիոն դոլար բյուջեով, բայց չեն փոխհատուցում նույնիսկ նկարահանման ծախսերը, թեեւ հոլիվուդյան չափանիշներով նման գումարը համեստ դրամագլուխ է. «Ես ֆիլմեր եմ նկարում ինձ համար, ոչ թե հանդիսատեսի,- խոստովանում է Ալենը:- Ամերիկյան հանդիսատեսին ինձ պարզորոշ հասկացրել է, որ իմ կինոնկարներն իրեն չեն հետաքրքրում: Ուստի ես ինձ համար եմ կինո նկարում: Որպես հոգեթերապիա: Ես շարունակ զբաղված եմ գործով, ինչպես հոգեբուժարանի հիվանդը, որը տուփեր է սոսնձում կամ անձեռոցիկներ գործում: Եթե հարկավոր է շատ մտածել, թե երրորդ գործողությունն ինչպես կարելի է ավելի հետաքրքիր կամ դրամատիկ դարձնել, էլ չես մտատանջվում, որ 65 տարեկան ես, որ կյանքն ավազի պես սողում է մատներիդ արանքից, եւ շուտով քեզնից ոչինչ չի մնա»:

Ալենը չի թաքցնում, որ «հոգեթերապիայի» այս անվերջանալի սեանսը մտադիր է «մինչեւ մահ շարունակել»՝ ի հեճուկս նրա միանման ինքնանկարներից հոգնած քննադատների թթու դեմքերի՝ տարեկան մի ֆիլմ աշխարհ բերելով, մանավանդ որ «կան մարդիկ, ովքեր պատրաստ են դրա համար փող տրամադրել»: Ջին Դումանյանը, իհարկե, արդեն այդ մարդկանց թվին չի պատկանում: Ալենի «հոգեթերապիան» նրա վրա ծանր է նստել:

Հրաժարան

■ **Դիլան Մաքդերմոթ.** «Դերասանները նման են կաթի տուփերի, որոնցից շատերի վրա նշված է. «Պիտանիության ժամկետը երկարաձգվել է»:

■ **Սոֆի Լորեն.** «Ի՞նչ ասեմ Ջինա Լոլոբրիջիդայի մասին: Ես տարեցներին երբեք չեմ քննադատում»:

■ **Ռեոլիկ Ժյուլյեն Դյուվիվյեի** «Այսինչ հայրն ու որդին» ֆիլմից. «Տղամարդը պետք է տղամարդկային մտքեր ունենա, ոչ թե քաղաքական»:

■ **Առնոլդ Ռոբինսոն.** «Եթե Բեթի Դեյվիսն ապրեր 22 տարի առաջ, նրան խարույկ կհանեին որպես վհուկի»:

■ **Ջոնի Դեփ.** «Օսկարների» մրցանակաբաշխությունը ցնդածների զբոսախնջույք է»:

■ **Բիլի Ուայլդեր.** «Մերիլին Մոնրոն գրանիտե կուրծք ուներ եւ շվեյցարական պանրի նմանվող գլուխ»:

■ **Վիկտոր Մեթյուր.** «Ես ոչ մի դերասան էլ չեմ եւ 25 ֆիլմ ունեմ դա ապացուցելու համար»:

■ **Ժան-Լյուկ Գոդար.** «Կատրին Դընյովն անկարող է ասել. «Ես քեզ սիրում եմ», հենց դրա համար էլ պոռնոֆիլմեր են նկարվում, որոնք նույնպես դա ասել չգիտեն»:

Էջը պատրաստեց՝
ԶԱՎԵՆ ԲՈՅԱՋՅԱՆԸ

ԻՏԱԼԻԱ

Ջենովայում բացվեց «մեծ ութնյակի» գագաթնաժողովը

ՋԵՆՈՎԱ, 20 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հակամարտությունների կանխումը եւ ժողովրդավարության զարգացումը, բնակչության գաղթի եւ սոցիալական անհավասարության հիմնախնդիրները, առողջապահության եւ շրջակա միջավայրի պահպանության հարցերը. սրանք են այն հիմնական թեմաները, որոնք քննարկման են դրված այսօր Ջենովայում բացված «մեծ ութնյակի» գագաթնաժողովում:

Գագաթնաժողովին մասնակցում են Իտալիայի նախարարների խորհրդի նախագահ Սիլվիո Բեռլուսկոնին, Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Թոնի Բլերը, Գերմանիայի կանցլեր Գերհարդ Շրյոդերը, Կանադայի վարչապետ Ժան Կրետիենը, Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինը, ԱՄՆ-ի նախագահ Ջորջ Բուշը, Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակը, Ճապոնիայի վարչապետ Ջյունիչիրո Կոիձումին, ինչպես նաեւ Եվրահանձնաժողովի նախագահ Ռոմանո Պրոդին:

Ջենովայի պատմական կենտրոնին եւ հին նավահանգստին հարող պողոտաները գագաթնաժողովի սկսվելու օրը իսկական մարտադաշտի վերածվեցին այսպես կոչված հակագլոբալիստների եւ իրավապահ մարմինների միջեւ:

Ինչպես հաղորդվում է, տասը տուժածներ տեղափոխվել են Ջենովայի կլինիկաներ, կալանվել է 23 մարդ:

ՎՐԱՑԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Զուրաբ Ժվանիայի հայկական ծագումը Վրաստանում անհանգստության տեղիք է տվել

«Զուրաբ Ժվանիայի ծնողները՝ Սուրեն Անտոնյանը եւ Ռիմա Գոլդբաումը ծանոթացել են Ախալքալաքում, որտեղ Անտոնյանը վարորդ էր: Վերջինիս ողբերգական մահից հետո փոքրիկ Զուրաբի նկատմամբ հատկապես հոգատար էին Սուրենի քեռու տղաները՝ Կառլոս եւ Ցոլակ Ռահսյանները», հուլիսի 19-ի համարում գրում է Թբիլիսիում լույս տեսնող «Լետերատուրուլի Սաքարթվելո» թերթը, ավելացնելով, թե Կառլոսի որդիներ Մելիքը, Գրիգորը եւ Զուրաբը լավ բարեկամներ են. «Մելիք Ռահսյանը երկրորդ անգամ անընդմեջ Ախալքալաքի շրջանից ընտրվում է Վրաստանի խորհրդարանի պատգամավոր»:

Վրացական թերթը, սակայն, վտանգավոր է համարում ոչ այնքան Զուրաբ Ժվանիայի հայկական ծագումը, որքան նրա եւ Մելիք Ռահսյանի կապերը. «Ռահսյանները սերտ հարաբերությունների մեջ են Հայաստանի հակավրացական ուժերի հետ: Տարիներ շարունակ նրանք (Ռահսյանները) Ախալքալաքի բնակչության շրջանում այն միտքն են զարգացնում, թե անհրաժեշտ է Վրաստանում ձեւավորել տարածքային նոր միավոր՝ Ջավախեթիի շրջան՝ Ախալքալաք կենտրոնով, որի մեջ կմտնեն Ծալկայի, Նինոծմինդայի, Ախալքալաքի եւ Ասպինձայի շրջանները»: Թերթն ուշադրություն է հրավիրում այն փաստին, որ Ջավախեթի անունով տարածաշրջանային նոր միավոր ստեղծելու մասին 4-5 տարի առաջ Վրաստանի խորհրդարանի ամբիոնից հայտարարեց Մելիք Ռահսյանը: Հետագայում, խորհրդարանի նախագահ Զուրաբ Ժվանիան (թերթը չի հայտնում, թե ինչպես է Զուրաբ Անտոնյանը դարձել Զուրաբ Ժվանիա.-խմբ.) Վրաստանի անվտանգության խորհրդի նիստում հայտարարել է, որ որեւէ վատ բան չի տեսնում Սամցխե-Ջավախեթիի նահանգի կենտրոնը Ախալցխայից Ախալքալաք տեղափոխելու մեջ:

Հայկական հանրագիտարանի գլխավոր խմբագրությունն ընթերցողներին առաջարկում է.

1. *Հայկական հարց*
2. *Հայկական համառոտ հանրագիտարան- 1-4-րդ հատորներ*
3. *Տնային տնտեսության հանրագիտարան*
4. *«Ոսկեփորիկ» մանկական հանրագիտարան- 1-3-րդ հատորներ*
5. *Հանրամատչելի հայկական հանրագիտարան*
6. *Հայ եկեղեցի, նվիրապետական աթոռներ, թեմեր*

Հասցեն
375001, Երեւան, Թումանյան 17
Հեռ.
52-43-41, 52-13-81, 52-13-50
Fax: 52-06-67
E-mail: encyclos@set.am

AJAX

Տիկնայք եւ պարոնայք

Հրավիրում ենք Ձեզ վերականգնելու Ձեր լավագույն հիշողությունները Սեւ ծովի հանգստավայրերում՝ Պիցունդա, Գագրա, Սոչի, Ղրիմ: Ծովափնյա առողջարաններում Դուք կհամատեղեք հանգիստը բուժման հետ: Ինչպես եւ նախկինում, գործում են մանկական առողջարաններ եւ հանգստյան տներ:

Դրա հետ մեկտեղ **առաջարկում ենք նաեւ ուղեգրեր** Կիպրոս, Անթալիա, Բուլղարիա, Եգիպտոս, Իսպանիա, Իտալիա, Ֆրանսիա, Մալթա եւ Հայաստանի հանգստավայրեր:

Մեր աշխատակազմը պատրաստ է առավելագույնս հարմարավետ կազմակերպել Ձեր ամառային հանգիստը: Եվ այսպես, սպասում ենք Ձեզ Պուշկինի 43ա հասցեում: Տեղեկությունների համար կարող եք զանգահարել **53 24 32** եւ **53 88 45** հեռախոսահամարներով կամ դիմել
E-mail: ajax@arminco.com:

Հայտարարություն

Երեւանի քաղաքապետարանի ճարտարապետության եւ քաղաքաշինության վարչությունը զգուշացնում է բոլոր նախագծողներին եւ կառուցապատողներին, որ ս. թ. սեպտեմբերի 1-ից համաձայնեցման համար կընդունվեն միայն այն համալիր նախագծերը, որոնք, ըստ սահմանված կարգի, թողարկել են քաղաքաշինական փաստաթղթերի մշակման բոլոր անհրաժեշտ բաժինները կամ միջնորդային ծառայությունների գծով համապատասխան լիցենզիա(ներ) ունեցող իրավաբանական անձինք:

Հայտարարություն

Քաղաքացիական անձանց եւ ազատամարտիկների կողմից որպես ռազմավար վերցված զենքերի, զինամթերքի, ինչպես նաեւ սպառազինության այլ միջոցների կամավոր հանձնումը խրախուսելու նպատակով ՀՀ պաշտպանության նախարարը հրաման է արձակել զենք-զինամթերքի հանձնման դեպքում դրամական պարգեւատրման մասին: Ռազմավար վերցված զենք-զինամթերք եւ սպառազինության այլ միջոցներ կամավոր հանձնող անձինք քրեական պատասխանատվության չեն ենթարկվի: Սահմանվել են դրամական պարգեւատրման հետեւյալ չափերը.

- բոլոր տեսակի ինքնաձիգներ (ԱԿ, ԱԿՄ եւ նրա մոդիֆիկացիաներ)	- 30.000 դրամ
- գնդացիրներ (ՌՊԿ, ԴՇԿ, ՊԿՏ եւ նրանց մոդիֆիկացիաներ)	- 60.000 դրամ
- նռնականետներ (ՌՊԳ)	- 40.000 դրամ
- ավտոմատ նռնականետներ (ԱԳՍ)	- 80.000 դրամ
- հակատանկային միջոցներ (ՍՊԳ, Ֆագոտ)	- 100.000 դրամ
- ատրճանակներ (ՊՄ, ՏՏ)	- 25.000 դրամ
- դիպուկահար հրացաններ (ՍՎՄ, ՍՎԴ, Կարաբին)	- 60.000 դրամ
- օպտիկական սարքեր եւ սարքավորումներ	- 10.000-70.000 դրամ
- հրետանային համակարգերի արկեր եւ ականներ	- 5.000-20.000 դրամ

Փամփուշտներ

- ատրճանակի	- 12 դրամ
- ինքնաձիգի	- 12 դրամ
- գնդացիրների	- 15 դրամ
- նռնականետի	- 2.000 դրամ
- ավտոմատ նռնականետի	- 50 դրամ
- ձեռքի նռնակ	- 100 դրամ

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար կարող եք դիմել ՀՀ ՊՆ սպառազինության վարչություն ***39-04-20, 28-67-90, 35-64-18*** *հեռախոսահամարներով:*

ՀՀ ՊՆ ԼՐԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՔԱՐՈԶՉՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

CALIFORNIA PIZZA

Ճաշատեսակներ
պիցցաներ
սենդվիչներ
աղցաններ

Բարձր որակ, հաճելի մթնոլորտ

Այցելեք Աբովյան 21 եւ կհամոզվեք
Առաքման համար՝
☎ 543-100, 586-395

Վայելեք որակյալ լցնովի գարեջուր

SHORE DIRECT

ՇՈՐ ԴԱՅՐԵՔԹ

Գումարներ
փոքր եւ միջին ձեռնարկություններին՝
ձեռնտու պայմաններով

☎ *(37-41) 531991, 531983*
E-mail: dirsas@arminco.com

Ընկերությունը հրավիրում է աշխատանքի ծրագրավորողների

Անհրաժեշտ պայմաններն են.

1. Microsoft Visual Basic (լավ իմացություն)
2. Microsoft SQL Server, Microsoft Access
3. Windows NT/2000
4. Անգլերենի իմացություն

Խնդրում ենք ներկայանալ հարցազրույցի ընկերության գրասենյակ ժ. 17:00-18:00 հետեւյալ հասցեով՝ Ավան 4 փող., տ. 19 կամ զանգահարել 616300 հեռախոսահամարով: Հարցազրույցին պետք է ներկայացնել ինքնակենսագրություն եւ դիպլոմի պատճեն:

YEREVAN-PARIS-LYON
SABERATOURS-SEVAN
ՍԱԲԵՐԱՏՈՒՐ-ՍԵՎԱՆ
ԵՐԵՎԱՆ-ՓԱՐԻԶ-ԼԻՈՆ

Ավիատոմսեր եւ տուրիզմ

«Սաբերատուր-Սեւան»
ճամփորդական գործակալությունն առաջարկում է.

- ***Ավիատոմսեր Երեւանից ուղիղ չվերթերով*** *տարանցիկ փաղաքներով(?) ցանկացած ուղղությամբ եւ ընկերությամբ:*

ARMENIAN AIRLINES · swissair · KLM · BRITISH AIRWAYS · АЭРОФЛОТ

Փարիզի օդանավակայանում Ձեզ կդիմավորի մեր գրասենյակի ներկայացուցիչը եւ կհոգա Ձեր բոլոր հոգսերը

- ***Գնացքի տոմսեր Եվրոպայում***
- ***Հյուրանոցների ամրագրում Հայաստանում եւ արտասահմանում***
- ***Բժշկական ապահովագրություն***

375010, ք. Երեւան, Վարդանանց 10
Հեռ. (3741) 52 54 48, 52 85 48, Ֆաքս (3741) 56 40 30
E-mail: sabera@arminco.com

ARSLONGA ՍՊԸ-ն

առաջարկում է համակարգչային ոլորտին առնչվող ամենաբազմազան ծառայություններ՝ դասընթացներից մինչեւ պատվերների կատարում, այդ թվում՝ լոգոտիպերի ստեղծում, այցեքարտերի, օրացույցների, գրքույկների, բլանկների եւ այլնի ձեւավորում, համակարգչային ծրագրերի նախագծերի մշակում եւ այլն:

Տիգրան Մեծի 12 #23
☎ 525558, 541666
E-mail: ars_lon_ga@yahoo.com

Կազմակերպությունը առաջարկում է համակարգչային դասընթացներ հետեւյալ ծրագրերով.

- ✔ Word/Windows
- ✔ Excel
- ✔ Photoshop
- ✔ CorelDraw
- ✔ Adobe Premiere
- ✔ QuarkXPress
- ✔ Տեքստերի արագ հավաքման տեխնիկա

Web-design

- ✔ Macromedia Flash
- ✔ DreamWeaver

Դասընթացների հաճախորդներին տրվում է 3 անվճար դաս՝ ինտերնետային ցանցում շրջելու հնարավորություն:

For Your Internal News of Armenia
Log on to www.azg.am
In English, Russian, Armenian and Turkish

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունեաց 70ա Գրանցման թիւ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրուած է տպագրութեան՝ 20. 07. 2001 Գինը՝ 100 դրամ